

استقبال ۲۰۰۰ نفری در روز اول جشنواره

Islamic Awareness, the Basis in Cinema Verite

با صفحات ویژه

مستند دینک آئینک

ما کارهایی کرده ایم که دنیا متوجه آنها شده است، در زمینه هنر هم از شالله کارهایی یکنیم که شاخصه ملت بزرگ ایران و انقلاب بزرگمان باشد. مقام معظم رهبری

راه امام

سینمای هویتمند همواره دغدغه شهید آوینی بوده است. بخوانید «سینما رسانه ای عظیم است که می تواند منشأ تحول فرهنگی باشد و متأسفانه ما از این واقعیت غفلت کرده ایم. معتقدیم که همه امکانات حیاتی بشر، اعم از تکنولوژی، علم یا هنر باید در خدمت تعالی انسان باشد، به سوی آن نهبانی که انبیای عظام می خواهند. فیلم و سینما نیز جدا از این اصل برای ما معنایی ندارد.» مسعود ده نمکی درباره شهید آوینی گفته است. سینمای ما از سینمای شهید آوینی بسیار دور است.

روزنامه خبر

سند اول

چاه های نفت را حقیر شمار

خانمی خارجی که دکترایش سینمای ایران است ضمن تجربه چندسفر طی روزهای گذشته نیز در مقام داور یکی از جشنواره ها حضور چند روزه در ایران داشت. او می گفت "چاه های نفت شما در برابر دستمایه های فیلم سازی تان حقیر است." و در چند جمله، امکانات متدوع موجود در ایران را پتانسیلی توصیف کرد که در قالب مستند می تواند درآمدی برقرار را به سوی ایران تغییر جهت دهد. نگاه کاپیالیستی فوق به دستمایه های مستند سازی کشورمان، ضمن این که اساساً نامموم نیست با این حال اگر هم چنین نگاهی را به حساب نیوریم، بیش از آن باید چشم اندیشی فرهنگی به منظور صدور ارزش های این دیار به افق جهانی داشته باشیم.

محمد تقی فهمی، سردبیر

امروز دیگر مستندسازی تأمین کننده از شوهای پژوهشی و آسیب شناسانه را منظور نقتند که حتی در چار چوب پیرا تکمیلی گلاس هم آکادمی ها هم محدود نمی شود. بر اساس همه شواهد موجود از جمله اختصاص شبکه های مستقل و بعضاً اکران عمومی و سرآمدن، پیر کردن حتی بخشی از وقت شبکه های مفرح و سرگرم کننده را نیز بر عهده دارد. مستندسازی در قالب های مختلف و گونه های متنوع، از چنان قدرت و تأثیری برخوردار است که می تواند همواره وظیفه ناتمام یا ناقص حوزه های سیاست خارجی و دیپلماتیک و دیپلماسی عمومی را به سرمندی خدمتند برساند. پنجه های که مستندسازی بر اساس دستمایه های غیر و سوره های پرتعداد ایران زمین به روی جهان می کشد، رسواکننده هر آن کسی، در فراسوی مرزهاست که در او غش باشد. تصویر سازی واقعیت های پژوهش شده و مستند، حتی داده های با داستان های مفرض را به عقب وامی دارد، به ویژه گسه و جهان جهانی در مقام هیئت منصفه دادگاه های فرمایشی، جهان جنگ طلب را محکوم می کند، حالا این همه را در سویی فرار دهیم که جنبش های راهی بختی تا مرکز کشورهای متروپل نفوذ یافته اند. آیا این واقعیت وظیفه ما در قبال ارایه مستندهای حقیقی برای همراهی با شرایط، جو و فضای رخ داده سنگین نمی کند؟

جشنواره پنجم سینماحقیقت، پستر سزین موج است، ما مستندسازان کدام نقشه از این پهنه را پر خواهیم کرد؟ از هر منظر که وارد گون شویم، سود دوسره است. حالا می خواهد با نگاه آن خانم خارجی باشد که چاه های نفت را در برابر فولید مستندسازی حقیر می داند و یا از منظر مقابله با ورود ارزش های بیگانه، فرقی نمی کند. همه قدر دانسان امکانات بهینه و متنوع و ارایه مستندهای خلافانه حقیقت محور است.

آتش فشاننده سینما

فیلم سازی در شهرستان

فانچشمه آرد

در همه ایالات

دوشنبه ۱۶ آبان ماه، همزمان با دومین روز برگزاری جشنواره سینما حقیقت ۱۹ فیلم ساز شهرستانی برای دیدن و شرکت در پنجمین جشنواره بین المللی سینما حقیقت وارد تهران شدند. «پرویز رائی دهنوی» مسئول دبیرخانه جشنواره های مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی در گفت و گو با نشریه روزانه پنجمین جشنواره بین المللی سینما حقیقت، درباره حضور فیلم سازان شهرستانی خبر داد. شب گذشته ۱۶ آبان ماه، همزمان با دومین روز برگزاری جشنواره، ۱۹ فیلم ساز شهرستانی برای دیدن آثار و شرکت در جشنواره وارد تهران شدند. وی درباره تفاوت برگزاری

جشنواره امسال نسبت به دوره گذشته و استقبال فیلم سازان شهرستانی توضیح داد: نظم میزبانی جشنواره امسال بهتر شده است و یک آرامش نسبی در این دوره حاکم است که این را مدیون کسب تجربه در این زمینه می دانم. امسال دومین دوره ای است که مدیریت جدید مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی برگزاری جشنواره را بر عهده دارد. دهنوی افزود: اگر پارسل خلایق حس می شد، طبیعتی بود چرا که ما تجربی های در این زمینه نداشته ایم. امسال سعی کردیم نواقص سال گذشته در طرف شود و رجوع این آرامش نسبی و نظم هم نتیجه سعی مسئولان در برگزاری هر چه بهتر جشنواره است.

سه ویژگی شاخص جشنواره امسال

جشنواره پنجم ویژگی های ممتاز و شاخصی دارد که به تدریج در باره آنها خواهیم نوشت، اما در این مختصر باید به سه شاخصه قابل توجه آن اشاره کرد: نخست قابل توجه برویجه های شهرستانی در این جشنواره، تأکید بر رعایت عدالت است ضمن این که مشارکت چند نسل فیلم سازان دومین

۹ داور پنجمین جشنواره آستین های شان را برای قضاوت بالا زدند

همزمان با آغاز پنجمین جشنواره سینما حقیقت، داوران بحث های رقابتی جشنواره کار قضاوت بر آثار مستندسازان آغاز کردند. به گزارشی خبرنگار نشریه روزانه پنجمین جشنواره سینما حقیقت، ۹ سینیماگر و مدیر فرهنگی از چند روز پیش از آغاز جشنواره، کار خود را آغاز به نمایش فیلم های بحث مسافله شسته اند. ابراهیم حائمی کیا، بهمن حبیبی،

حسین خورشیدی، حسین تریبی، رهبر قنبری، فریاد فرشته حکمت، مهدی همدانپور، مهناز مظاہری سور و علی علایی، ۹ داور پنجمین جشنواره سینما حقیقت هستند. حضور «ابراهیم حائمی کیا» به عنوان یکی از سینماگران برجسته سینمای دفاع مقدس در میان مستندسازان هر چند در گذشته نیز رخ داده است، اما در حالی که او طی چندسال اخیر تلاش کرده از جمع داوران ها فاصله بگیرد و به فیلم اکران شده اش «گزارش یک جشن» بپردازد، جالب به نظر می رسد. همچنین حضور «علی علایی» رئیس انجمن نویسندگان و منتقدان سینمایی نیز در جمع داوران نشان از جایگاه ویژه منتقدان و نویسندگان سینمایی در جشنواره های سینمایی و البته نگاه هوشمندانه جشنواره است.

دبیر جشنواره است. «رهبر قنبری» فیلم باسابقه حوزه مستند و فیلم کوتاه، که هر به نسبت سیمای داستانی بلند رفته از احو این نوع از سینما فاصله نگرفته و «فرشاد فرات حکمت» فیلم ساز خوش ذوق و خوش سلیقه سینمای مستند که همیشه از حمایت کنندگان نسل جوان تجربه گر بوده، در کنار «حسین تریبی» که از فیلمنامه نویسان مطرح مستند ایران است، «مهناز مظاہری» و «مهدی همدانپور» از نیاپه کنندگان سینمای مستند و «بهمن حبیبی» و «حسین خورشیدی» مدیران فرهنگی و سینمایی، ترکیب داور پنجمین جشنواره سینما حقیقت را کامل می کند. که این ترکیب می تواند انتظارها را تاخیر داوران بالا برد.

محمد جولانسان، مسئول برگزاری کارگاه‌های آموزشی؛

تألیف و تئوری

سینما مستند ایرانی در کارگاه‌های جشنواره پنجم

ابوشاه پور

محمد جولانسان، مدیر تولید مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی و مسئول برگزاری کارگاه‌های آموزشی پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت درباره چند و چون برگزاری این کارگاه‌ها به گفت‌وگو با نشریه روزانه جشنواره پرداخته است که جزئیات آن را در ادامه می‌خوانید.

کارگاه‌های جشنواره پنجم چند روز است و از چه اساتیدی برای برگزاری دوره‌ها دعوت کرده‌اید؟

کارگاه‌ها طرف مدت سه روز از ۱۷ تا ۱۹ این‌ماه برگزار می‌شود و در این دوره برای تزیین نگاه جهانی از اساتید خارجی هم دعوت کرده‌ایم. برنامه روز اول سه‌شنبه هذمه، با حضور «خالد معیز» از کشور تونس و «محمد رضا اسلام‌لو» مستندساز ایرانی درباره «سینما بحران» است. روز دوم جمعه‌مهم این‌ماه، «محمد تهرانی‌نژاد» و «منوچهر مشیری» تدریس رایبرعهده خواهند داشت و درباره تئوری‌های «مستند پورترت» و مصداق‌های عملی‌اش گفت‌وگو خواهند کرد و کارگاه روز سوم با حضور «لیلا پاپیا» استاد دانشگاه هنر بوستون و هنر گوین و «سیداحمد محیط طریطایی» درباره جایگاه عنصر تحقیر و جرایم آن برگزار خواهد شد. چه تعداد هنرجو در این دوره ثبت‌نام کرده‌اند؟

در کل ۳۰ فیلم‌ساز جوان متقاضی حضور بودند که تقریباً ۴۰ درصد این افراد را هنرمندان شهرستانی تشکیل می‌دهند. محل برگزاری نیز سالن صانع‌الملک فرهنگستان هنر واقع در مجموعه صا جنوب سینما فلسطین است. این ۳۰ شرکت‌کننده در این سه روز ۱۰ تا ۱۳ ساعت در این مکان ترمیم می‌آیند به طبع پس از پایان دوره، گواهی‌نامه‌ای نیز به آنان اعطا خواهد شد.

چرا مباحث تئوری در کارگاه‌های امسال پورنگ‌تر است؟

به دلیل مسئولیت که حوزه تولید را در مرکز گسترش شامل می‌شود، نیاز فیلم‌سازان به مباحث تئوری را ضروری قلمداد می‌کنیم. اغلب مستندسازانی که با این مرکز مرتبط هستند، بر اساس فرمول‌های شخصی و تلاش‌های فردی به فیلم‌سازی می‌پردازند و تجربه‌های آنان نیز پیش‌توانه بیشتر از چهار یا پنج سال را تدوین و همکارانم تخصصی علمی این آثار را در تخته ساخت، حس کرده‌ایم و ضروری دانستیم کارگاه‌های امسال روی مسئله دانش و تئوری سینمای مستند سرگردد. لازم است محرم کنیم این کارگاه‌ها با پایان جشنواره رها نخواهد شد و مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی بر نامه مدوئی را برای برگزاری کارگاه‌های تخصصی در طول سال دارد که در جای خود جزئیات آن منتشر

خواهد شد.

علاوه بر دعوت از اساتید نظر به پرداز و محقق در این زمینه چه برنامه‌های دیگری برای ارائه مطالب علمی در نظر دارید؟

هر کارگاه‌ها دو مدرس دارد. اساتید تئوری پرداز مطالب خود را در کنار آثاری از دیگر استادان کارگاه که تجربه عملی در موضوع مورد بحث دارند، ارائه می‌کنند. ضمن اینکه هر جوان نسخه مکتوب مطالب را در یافت کرده و هم‌زمان به تماشای فیلم می‌نشینند. همان‌طور که می‌دانید کارگاه روشی دوسویه دارد و نگاه مدرس در آن حاکم نیست. دانشجویان نیز می‌توانند وارد بحث شده و از نظر تئوری و عملی تجربه‌اندوزی کنند. ما در این دوره‌ها به دنبال کشف استعدادها و توانایی‌های فراوان افراد را مورد حمایت قرار خواهیم داد.

ویژگی کارگاه امسال نسبت به دوره‌های گذشته چیست؟

امسال تمامی مسافتات کارگاه‌ها به صورت حرفه‌ای و با تیمی تصویربرداری یکی از شبکه‌های تلویزیونی (احتمالاً شبکه ۴) ثبت و ضبط خواهد شد و هدف آن نیز پخش از شبکه و یا تولید فیلم کتاب کارگاه در قالب یک بسته فرهنگی برای عرضه و فروش در مراکز مختلف است. مسال‌های گذشته نیز این دوره‌ها ثبت و تصویربرداری شده بود اما کیفیت مطلوب برای ارائه و انتشار نداشت.

آثار منتخب پنجمین جشنواره بین‌المللی سینماحقیقت، نویسنده گل و منتقدانی چون: محمد تقی فهیم، محمود گوهر، علی علایی، حسین سلطان محمدی، مریم یوزی‌امین، رضا درستکار، ذبیح، رحمانی، رضا کاظمی و زهره یزدانی‌پناه، در ترکیب هیأت‌های انتخاب و داوری جشنواره حضور داشتند.

کیس انجمن منتقدان و نویسندگان سینمایی ایران طی نامه‌ای خطاب به مدیرعامل مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی، از توجه وی در دعوت از منتقدان سینما به منظور انتخاب و داوری فیلم‌های پنجمین جشنواره بین‌المللی «سینماحقیقت» تقدیر کرده. در مراحل مختلف انتخاب و داوری؛

یادداشت

در چه دوربین یادهن فیلم‌ساز؟

محمد رضا باقانی

پیش از پرداختن به «مستند شخصیت‌نگار» با اصطلاح این روزها یعنی «مستند پرتشر» بگذریم موضوع را از تصدیق دورتر آغاز کنیم.

ایز قهرمان‌شدن فیلم، از بنویسایش تا رمان حاضر، به دو شاخه روشن تقسیم شده است: فیلم «داستانی» و «غیر داستانی». در تعریف «فیلم داستانی» سه دلیل وجود دارد: اول: آن در ترکیب آن، نوعی انشائی نظری می‌گردد و چون دارد، انشائی نظری که نسبتاً اکثر سبب تخیل و پرهیز از بافت مستقیم بیرونی در فیلم است. اما در سبب آثار غیر داستانی، طبق وسیعی از فیلم‌های خبری، آموزشی، صحنی، گزیده‌گری (از نوع تصویری که سبب پردازان اسافس‌گستر یا حرفه‌ای درباره کشورها و مناطق مختلف دنیاست می‌کنند) در اکثر نوع خاصی از فیلم که به بیان موضوعات اجتماعی، اخلاقی، سیاسی، تاریخی، فقهی و... می‌پردازند، دیده می‌شود. آیا به راسی همه این‌ها غیر داستانی و غیر تخیلی را می‌توان در پوشه مهمی به نام «مستند» قرار داد؟ متأسفانه به نظر می‌رسد پاسخ ما چه مثبت باشد و چه منفی، این اتفاق درست کم در ایران افتاده است و بدون تردید علمی و کارشناسانه، به نفع این عفت مستند طلاق می‌شود. بشر به خصوص حسری که بی‌واسطه از صحنه بگذری چشمی گرفته و از دوربین بی‌پیش شده: «مستند خبری» گفته می‌شود و با درجود فیلمی که سرعین تصاویری از روند تولید در یک کارخانه را به تماشای گذراننده، عنوان «مستند» به کار می‌رود.

به زعم نگارنده، هیچ‌یک از این نوع فیلم‌ها، از منظر «مستند» نمی‌گذرد و فقط با نام «داستان» یا «غیر داستانی» و... یاد کرد، تفاوت بنیادی میان یک اثر مستند با سایر فیلم‌های غیر داستانی، در داشتن دیدگاه و «عبور و قیمت از سالی ذهن مستندساز است. بیرون کلیتاً در جایی عنوان کرده: «... مستند، مستند آن فیلمی نیست که واقع‌گراست. بسیاری از فیلم‌های داستانی واقع‌گرایانه از فیلم‌های به اصطلاح مستند هستند. مستند ن فینس است که با واقعیت گرمی کند و با واقعیت طرفه است. واقعیت، نوعی آن است به این که مدعی باشد و قیمت از انسان می‌دهد.» (جلسه نقدی مستندهای پرتشر در فرهنگستان هنر - یکشنبه ۲ مرداد ۱۳۸۶). نقل از سایت فرهنگستان ایران. تقریباً به چنین ظرفیت و رویکردی از «فیلم» را به عنوان «مستند» تبیین و تعریف می‌کنند. مایه در تکمیل آن اضافه کنیم که اثر مستند به عنوان نوعی از سفر و مکانیسم و رسیدن به شناخت، «... رسیدن» و «فوق‌واقع» است. روح می‌کند اما در مسیر واکاوی و طرح پرسش‌های مستندساز، بی‌امون خود و جامعه‌اش به مقصد «حقیقت» در حرکت است. این همان مفهوم است که در نخستین یادداشت از دایره‌مکانی نقل کرده‌ام: «این گونه فیلم‌ها به سنجش و ارزیابی مسیر «فلسفی» زندگی ما می‌پردازند و از آن‌جا «باب» دست مقایسه می‌کنند»

کنون نباید اشاره به فیلم‌های «شخصیت‌نگار» اسان بر باشد. همان‌گونه که می‌توانستیم در سبب «بیک» مستندی «شخصیت‌نگار» کرده‌ام به فیلم‌هایی که بر اساس زندگی «شخصیت» می‌نام‌اشنا ساخته می‌شوند عنوان «شخصیت‌نگار» طلاق کنیم. این پیشنهاد خوبی است زیرا به خوبی کلیت این نوع آثار را «شخصی» می‌کند. برخی از این فیلم‌ها صرفاً آثاری رسمی‌نامه‌ای (بیوگرافیک) هستند و برخی دیگر بدون پرداختن به شروع تا پایان زندگی یک شخصیت، فقط به «سند» از نقطه‌ای زندگی فرد، سعی دارند تصویر پنهان‌مانده یا حسی، در واقع یک پرتشر را ارائه کنند. این منظر معتمد آری کد با... داده از «قیمت‌های» درباری و به کارگیری مستندات گذشته در حال سعی دارند به حقیقت روح شخصیت و فرود آن نزدیک شوند «پرتشر» و مستند «فیلم‌هایی که صرفاً به رویدادهای تاریخی، اعداد سال‌ها و اطلاعات مشخص زندگی فرد می‌پردازند، فقط «فیلم شرح حال» یا «فیلم زندگی‌نامه‌ای» است و البته مهم و درخور است.

قدر دانسته انجمن نویسندگان منتقدان سینما از مدیر جشنواره «سینماحقیقت»

ساختار یک روزنامه

پاکستان

به گزارش خبرنگار نشریه روزانه پنجمین دوره جشنواره فیلم حقیقت، در نخستین شب برگزاری، پس جلسات نقد و بررسی این که برای فیلم‌های «خوش آمدید به موگادیشو» و «خلیج فارس» که با حضور رامتین شهبازی منتقد سینمای ایران و علی‌علایی رئیس انجمن منتقدان و نویسندگان به عنوان مدیر جلسه برگزار شد. فیلم «فرشته ای

عسل آذربهر

روی شانه راست من» که در انتظار جلسه خود بود به خاطر عدم حذف کارگردان، «آزاده بیزار بیگنی» لغو شد. بیزار بیگنی برای مستند خود که در داستان زندگی یک بیمار کلیوی و رنج و آرزوهای او است؛ کاندیدای بهترین فیلم نیمه بلند و صداگذاری، و برنده جایزه بهترین کارگردانی از جشن خانه سینما، و بهترین فیلم از جشنواره فیلم پلیس شده است.

گزارش نشست نقد و بررسی فیلم «خوش آمدید به موگادیشو»

جلسه نقد و بررسی فیلم «خوش آمدید به موگادیشو» به کارگردانی عابدین مهدوی با حضور علی‌علایی و رامتین شهبازی منتقد سینما برگزار شد.

آسیب پذیر هر جنگ که همواره در کودکان آن کشور هستند موضوع گرفت. تا به دنبال رسیدن به هدف است دنبال کردن آرمان‌های انسانی موثر در هر مستند ما با یک تپش از اتقنی و پیروزی روزی روز هستیم که با تحقیق و پژوهش می‌توان آن را با جریبات گسترش داد. پرسش دیگر از مهدوی در مورد اهمیت برای حضور در این منطقه و استنادها ساخت مستند بود که وی در پاسخ به گفت: «عکاسی به من کمک کرده است شناخت سوژه و حس جاری و زنده آن وجود دارد توأمند شوم و بسیاری عکس‌هایی به مستندهایم رسیدم به صورت مداوم مسائل جنگ‌ها و بحران در اوضاع کشور خودمان رخ می‌دهد را می‌کنم. در مورد موگادیشو نیز اطلاعات داشتم و این بحران دستمایه‌ای شد تازه‌ای به آن.

صرفاً نمایش صحنه‌های غم‌انگیز و آخرش از نظر من نه تنها ضروری نیست که حتی سعی ام را می‌کنم که از آن بپرهیزم.» وی در این نشست گفت: «نوع نگاه من به مسائل جنگ و بحران، نگاه انسانی‌تری در این اتفاقات است. سوماتالی نیز از این امر مستثنی نبود. جرات‌ات سوماتالی به واسطه اخبار و روایات مختلف بیان شده است. این بار پرداختن به تسلیم

بلاخص سینمای مستند است. در فیلم «خوش آمدید به موگادیشو» به معرفی کاملاً غنی در قالب مستندساز پیوند خورده است. عابدین مهدوی در توضیح نوع نگاه خود در پرداختن به این سوژه گفت: «توجه به مسائل جنگ از آغاز فیلم‌سازی همراه من بوده است. این بار نیز موضوع جنگ و بحران که ناشی از آن است سوژه مستند تازه‌ام شد. در نگاه به مسائل جنگ

به گزارش خبرنگار نشریه روزانه پنجمین جشنواره فیلم حقیقت، در ابتدای جلسه علی‌علایی با حضور کالی از فضای فیلم بیان کرد: «بهت تصور که یکی از مور مورد توجه در سینما و

وی ادامه داد: «ما در فکر ساخت فیلم از انقلابی مردم مصر بودیم و زمانی که به نقش اجتماعی و مردمی خودمان در انقلابیون قرار گرفتیم متوجه حضور هنر رنگ در این جریان شدیم، که به بخشی از اجتماع خود در اعتراض به مشا معضلاتشان در حرکت مردم حاضر شده شکل گرفت و تمایز تصاویر واقعی این انقلاب برداشت.»

است را شرح دهند. احمد صلاح سونلی در پاسخ برای داشت: «هنر هنری برای هر اثر هنری یک شرح کلی و از پیش تعیین شده دارد که با شروع کار این طرح پررنگی داده می‌شود، اما در مورد مستندسازان این مسئله به صورت خود جوش است و بر اساس اتفاق و حوادثی که رخ می‌دهد سوژه‌ای شکل می‌گیرد.»

اشهره به موضوع فیلم که به انقلاب کشور مصر می‌پردازد. کیفیت خوب تصویربرداری، تدوین صحیح و دقیق، و استفاده از موسیقی مصری همچون یا شمرهای مردمی که به استفاده موافقه فیلم‌سازان اتفاق افتاده است، را از نقاط قوت فیلم برشمرد و از کارگردان جوان تاد در مورد امری که باعث برخورد با این مسئله شده

گزارش نشست نقد و بررسی فیلم «۱۸ روز در مصر: ساختار و زبان صلاح»

جلسه نقد و بررسی فیلم «۱۸ روز در مصر» با حضور علی‌علایی و رامتین شهبازی برگزار شد.

در نخستین شب برگزاری و پس از جلسه نقد فیلم «خوش آمدید به موگادیشو»، جلسه نقد و بررسی فیلم «۱۸ روز در مصر» ساخته احمد صلاح و رمضان صلاح با حضور علی‌علایی و رامتین شهبازی برگزار شد. به گزارش خبرنگار مجله روزانه پنجمین جشنواره فیلم حقیقت، علی‌علایی در آغاز ضمن

رامتین شهبازی منتقد این جمله با بیان به بحث جامعه‌شناسی فیلم که به تازگی دلفی را در محافل سینمایی ایجاد کرده است گفت: «فیلم «۱۸ روز در مصر» می‌تواند به راه سندی تاریخی با نگاهی خاص که روایت از دیدگاه هنرمندان است فیلم را صرفاً تاریخی دور کند و با شیوه‌های که برای مخاطب خود به جهت گزار بودن بیان جریان ایجاد کرده است، فیلم را از سر نوشت مستندی تاریخی دور نگذارد. فیلم‌سازان علاوه بر نمایش یک واقعه هنر تفسیر، نگارن فرهنگی خود را نیز در آن کرده‌اند و مستند خود را به یک اثر فری تبدیل کردند که به مرور زمان دچار تاریخ نمی‌شود و در آینده نیز امکان رجوع به یک سند فرهنگی و تاریخی را دارا خواهد بود.

کردم، مباحثی چون ابعاد سیاسی، کار توگرافی، تخریب، نام خلیج در اسناد، ماجرای تاریخی و... را به صورت جداگانه در مورد هر کدام به تحقیق و پژوهش پرداختم تا بعد از دو سال «تربال اوایه» و اصلی مستند که جوایز گوی پارسیخ «ان» طرح شده توسط همین فیلم است، باشد.»

مستند جلسه را مابین شهبازی با اعتماد به این امر که مستند خلیج فارس از مستند های مهم و کاربردی تاریخ مستندسازی سینمای ایران است، در مورد شیوه تحقیق و پژوهش آن گفت: «آنچه در قالب تصویر دوربین عصار پور مشهود است شیوه صحیح تحقیق است که باعث شکل گیری مستندی به عنوان سند تاریخی و هویتی این مکتب شده است. در این راه مسلمانان ایران از متن فیلم که نیاز است طرح سوال در جریان مستند است که فیلم ساز از همان ابتدا و با نام خود علاوه بر این که دغدغه اصلی سازنده خود را انسان می دهد در ادامه می تواند با اطلاعات جامع خود رگد ارتباطی ای را بدست بیاورد و تعریف واژه خود را به صورت بیسوط و گسترده به نتیجه نهایی برساند.»

وی گفت: در مستند «خلیج فارس» فیلمساز با به کار گیری تصاویری که تا به حال دیده نشده است یا کمتر دیده شده اند، احترام به مخاطب را نشان می دهد و او را با دنیای نازهای از اطلاعات مواجه می کند.

ارتباط با توجه به پرداخت های بسیاری که نسبت به این موضوع شده بود به دنبال دو نمای آن چه در این باره رخ داده بود رنتم و با محور قرار دادن این موضوع، به مسئله تفسیر نام خلیج فارس که از دهه ۶۰ همواره از بحث های اصلی کشورهای حوزه خلیج فارس بوده است پرداخته. در زمینه پژوهش برای این مستند مباحث را به ابعاد مختلف تحقیقی شکک

شب های نقد

چو باشند. به گزارش خبرنگار نشریه روزانه جشنواره، در عطا پور کارگردان «خلیج فارس» درباره علت انتخاب این موضوع گفت: «ساختن فیلمی درباره خلیج فارس که مورد تردید قرار می گیرد و هویتش به تهدید مواجهه شده است از دیرزمان دغدغه ذهن من بوده است.» او ادامه داد: «برای ساخت مستندی در این

گزارش نشست نقد و بررسی فیلم «خلیج فارس، ساخته ارد عطا پور»

احمد ورمضان صالح
پاکو گوندی
پاکو گوندی

در جلسه نقد و بررسی فیلم «خلیج فارس» ساخته ارد عطا پور، علی علایی در شروع بحث ضمن اشاره به خصیصه اصلی فیلم که استفاده از منابع آرشیوی و تحقیقی را به صورت صحیح و بارز نشان می دهد از انتخاب نوع نگاه در پرداختن به سوز خلیج فارس جوایا می شود که بارها بدان توجه شده است اما این بار با تازگی و شیوه خاصی مورد بررسی قرار گرفته است.

گفت و گو

با احمد ورمضان صالح؛

شما کسی را که دیدیم که
وقتی در حال فیلمبرداری

ایمان جمالی

۱۸ روز در مصر «مستندی است که سال گذشته در جشنواره های زیادی نمایش داده شده و سفیری است با زگو کننده وقایع انقلاب مصر. احمد ورمضان صالح کارگردان این مستند هستند و این روزها در جشنواره سینما حقیقت شرکت کرده اند. با این دو برادر فیلمساز درباره فیلمسازان و شناختی که از سینما و مردم ایران دارند گفتگو کردیم که از نظر می گذرانید.

از کجا شروع کردید و چه زمانی فهمیدید که باید فیلمی درباره انقلاب مصر بسازید؟

انقلاب مصر با یک پیام کوچک در فیس بوک شروع شد از جوانان دعوت شد که برای اعتراض در روز ۲۵ ژانویه خیابان بیابند اما سه روز بعد در ۲۸ ژانویه مصر در یک اعتراضی بزرگی به مبارک به بررسی برد تا از روز بیست و پنجم شروع به فیلم برداری کردیم و به هم تا در روز بیست و هشتم فهمیدیم ماجرا جدی است و تصمیم گرفتیم فیلمی بسازیم درباره این اعتراضی سیاسی که در ادامه به انقلابی بزرگ تبدیل شد.

تصمیم شما درباره ایده چه بود؟ چنین واقعه بزرگی و از زوایای بسیاری می توان بررسی کرد. چه نکته ای در این رویداد برای شما از همه مهم تر بود؟

درباره های تلویزیونی دولت مصر در این مدت با تصویر گونهای از میدان تحریر دروغ می گفتند و قصد داشتند وانمود کنند اعتراضی وجود ندارد. ما فکر کردیم وظیفه ما این است که نشان دهیم که اتفاق چیز دیگری است در واقع فارس کردن

فقط یک بار در طول تاریخ مصر افتاده است و ما سعی کردیم در این مستند تمام جنبه های اتفاق را رعایت کنیم. حتی در بخش هایی از فیلم آشوب و حضور مردم را در میدان دیگری، عبدالمصطفی و همزه، تحریر می کنیم.

شما ماد گذشته به خاطر حضور در جشنواره رویش هم به ایران آمدید. قطعا مردم با کنجکاوی هایی درباره انقلاب مصر از شما پرسیدند، از برخورد های آنان با سینماگران و مردم ایرانی بگویند.

بله، ما ماه پیش برای جشنواره رویش هم به ایران آمدیم. در واقع شرکت در آن جشنواره و جشنواره سینما حقیقت فرصت آشنایی با مستندسازان ایرانی را برای ما فراهم کرده است. که بسیار عالی بود. دوستی که ما پیدا کردیم همه فیلمسازان بسیار خوبی هستند. نکته جالب درباره مردم ایران، برای ما این بود که ایرانی ها، به خصوص نسل های قدیمی تر کشور مصر و مسائل سیاسی و اجتماعی کشور ما را خوب می شناسند.

دروغ سازان، تکبر و افسند متدانی ما را در راه ما شنید گرفتار اعتراضات یکی از ما در یک سمت و دیگری در سمتی دیگر از میدان تحریر می ایستاد و با هم قرار گذاشته بودیم که مهم ترین جنبه ها را ضبط کنیم با ادامه پیدا کردن اعتراضات اعتراضی بودند که در بالای ساختمان های مشرف به میدان کسب می کردند و افرادی را که در لابی حمایت نادرین حضور داشتند مورد هدف قرار دادند چون دولت مصر که تمام تلاشش را می کرد که تصویر از اتفاقات میدان تحریر ضبط نشود. دو تاز دور بین های ما هم با عین تیراندازی ها مواجهه دید یکی از مستندسازان هم در میدان تحریر جان سپرد. ما شانس آوردیم که زنده ایم.

حالا بعد از ساخته شدن فیلم بگویند ۱۸ روز چه چیزی درباره انقلاب مصر می گویند، که این قدر مسوره توجه قرار گرفته و در بسیاری از جشنواره ها حضور دارد؟

این مستند تلاش مردم آزاد بخواد را برای بیسوزی تصویر می کند و به نظر من این مسوره فوق العاده است. چنین اتفاقی

تقلید نقش فیلمسازان در معرکه حق و باطل

امیرحاج

شبهه مذهب جمله معروفی در دهه هجری است که در دهه های اخیر به معنی سیاست و سیاست ما عین دولت ماست. به تعبیر سید برکت سیاست در مکتب اسلام از دولت جدا نیست. قبل از ایراد سخنرانی امیر حاج در سال ۴۳ خایه نسیب قانون کابینولاسیون (نشانه دولت و تقویت دولت) در ایران توسط دولت به بی شاه نماینده دولت وقت دیناری با اسام (روز داشت) او خطاب به ایشان می گوید: «دینای سیاست نهایی پذیر سوختگی و حقه بازی است. سیاست پذیر و عاقل نثار در سرش ز نامزدی و نچول معروف است و در نهایت خنثی و دیانت در سیاست چیزی ندارد. بهتر است جذبه ای برای حفظ شان و جایگاه مرجعیت دینی در این امور و خالت نگند چون ورود در سیاست بد نامی و بی ثمری به همراه دارد.» امیر حاج به او می گوید: «این ها که گفتند در سیاست اسلامی وجود ندارد و سیاست ما در چهر خوب دینی و اخلاقی است.»

فرهنگ سیاسی چند قرن گذشته حکایت از این دارد که تا امروز دو نگاه و تعریف درباره سیاست و قدرت وجود دارد: ۱- تعریف ماکابول از سیاست و قدرت اینست که برای رسیدن به قدرت و حضور در معرکه سیاست می توان همه چیز را بر ما گذاشت. یعنی از انسانیت اخلاقی، عزت و سعادت هیچ چیزی نیست. در واقع در این نگاه هدف (کسب قدرت و ثروت) وسیله را ترجیح می کند و هیچ دینی از سبب استقامت نمی شود. ۲- سیاست در تعریف دین و اسلام است که ابولا سیاستمدار باید فردی صالح و مهندس حتی صاحب قدرت از صالحین باشد. به این ترتیب چارچوب دینی و ارزشهای اخلاقی کشور فعالیت سیاستمداران است. در این تعریف محور عدل و حق و حقیقت حیاتی هر کس در دینای سیاست نشانه می شود. لذت بر خلاف نگاه ماکابول، هر کس در مدار حق و تعهد و وظیفه اهل سیاست است. اکنون باید دید که نسبت مستند سیاسی یا فیلمساز و هنر و فرهنگ چیست؟ واقعیت اینست که همان هنر و سینما و آثار از سیاست است که به سیاست مبتنی بر دین و ارزشهای دینی چرا که تنها مدار مجاز برای مستند ساز معرکه حق و برقراری از حقیقت است. در این حالت تعقیب است اثر اثر چنانکه مظلوم باشد حتی با خطر کردن و به خطر انداختن، حسن می تواند مستند مطلوب را در معرکه میداری اسلامی، عرصه دفاع مکتب، قطع پیروزی انقلاب اسلامی، حرکت مشغول و ان استمراریت، برخوردش بر علیه ظلم حکامان مستبد در کشورهای مسلمان به تصویر کشید و این فیلم واقعی و ارزشمند فیلمساز مستند در سینما حقیقت است.

بسیار از در نگاه کلان مستندسازی با موضوع سیاسی، دیگر کارگردان نمی تواند دست غیر سیاسی بودن بگیرد یا تولید فیلم سیاسی و سخنرانی نمی کند. علاوه بر آن مستند «حق و باطل» را هم می گویند تا نمود شود. پس اگر فیلمساز مستند تصویرگر جریان حق در برابر باطل شد، کار اصولی انجام داده است. البته ارائه تصویر از هر دو جریان حق و باطل لازمه این نوع مستندسازی است. فیلمساز این عرصه نمی تواند بی طرف باشد بلکه با تعاون خود باید جانب حق را بگیرد. نباید در تریسویه خیر و شر بین عرق، اظهار قناعت باشد. سزای نمونه می توان به واقعه دینا تصویر جوان دروشنده نوشتی اشاره کرد که پس از نوبت اعمال و درانی اش توسط حکومت زیر گوی خود را به آتش کشید. این حرکت و بخش تصویر آن آغاز روش بود که جرقه نهضت بیناری اسلامی در آن کشور زده شد. حضور در جامعه و بودن در معرکه حق و باطل باعث تعیین کننده و تاثیر مستندسازی سیاسی است. ضمناً پیشرفت زمان و در شرایط موجود منطقه و جهان تاثیر روز افزونی برای این گونه مستند قابل پیش بینی است.

به گزارش نشریه روزانه جشنواره سینماحقیقت، برنامه کامل روز دوم پنجمین جشنواره بین المللی «سینماحقیقت» به شرح زیر است:

سینما فلسطین یک

رغال سوزان (بیوتر زوتروویچ) که سرمایه زندگیست (محمد جعفر باقری نیا)، همای ادب (بیژن شکرزین)، ابواری ای واری ابلازی باران (امریم عالی اراکی - عفت آبیاریکی)، پارسید (حمید کلچری)، از تفاع مید (کیوان محمدی)، حبه سیاه (محمد رضا اسلامی)، بهزاد بدون محور (محمد صادق اسماعیلی)، از شوش تا لوزور پاریس (یزمان مظاهری پور)، تهران شمال (غزالی مصطفی شیری)، بلندگوها برای چه کسی به صدا در می آیند؟ (حمید عسگری)، «مرز (متوجهی طراب)، سرزمین خانه خورشید (فرهاد و فرهاد)، کدام آزادی (عباس لاجوردی غوسسی)، توپخانه بودن (مصطفی آل احمد)

سینما فلسطین ۲

زولان (امیررضا چهاره)، زولان ۲ (امیررضا چهاره)، در سرزمین گوزن شمالی (هنرولد ارشدال)، نادالان (علی سلکاری)، به زلالی آب (رئیس خدای رحمانی)، شنای (سیامک کاشف آذر)، مرچید اسماعیلی، شیری (درمانی)، بول لوزیشکی، وارونه (فیروز و)

سینما فلسطین ۳

امیر حلال الدین چحساق (دینا مهندی مهنی)، سفرهای برای شدای روح (پرویز رستمی)، اینها انگ است (احمد ظریف رفسر)، پادداشت های یک پیاوه (وحید چاووش)، عشق لیلی (آذر مهرابی)، خانه من (محسن امیریوسفی)، پاکستان سایه های ندوه (وحید زارع زاده)، من دین را دوست دارم (رضا هاشم زاده)، همه چیز به خیر گذشت (آرمین اندرسنی)، نامه ۲۶ آبان ماه ۵۹ (فریبا پناه شناسی)، فراموشی جنگ (ترستان جیمس و سوجک)، حبسه تیس (محمدعلی هاشم زاده)، خاطره شیرین (شیرین برق نورد)، بانوی سرد سیر (لیلا فولادوند - محمدحسین نظری)، لبه روشنی (محمدحسین آکری)، نگین شب (نازلیا انبار)

سینما فلسطین یک

مرتبه سکوت (تسهرام علیزاده)، مفرغین (صابره محمد کاشانی)، حلیمه کودکان (اکرام هیدو)، مجرا (حسن نقاشی)

برنامه روز دوم جشنواره

حقیقت یاب در کتاب اسیدها و روز دوم

اینجا یابان جاده نیست (یوسف جعفری)، گردانه (علی فتح لایقی زاده)، فاند و (ماسلمب نوکوگوزا)، هور ۲ (احمد فضی)، آخرین روزهای زمستان (امیرحاج)، باغ عبد (آنتونیو قارتا)، تارخ (وحید زارع زاده)، مادر بهشت نیستیم (نستاز ویرا)، ایرانی (محمد رضا رحمانی)، افسانه اب (محمد اسلامی)، شنای (سیامک کاشف آذر)، اسماعیلی، مجنون (محمدعلی فرسی)، درخت گیلان (محمدعلی شعبانی)، یک دو (آبراهیم عمادی)، بر هیر کان (سیدمناجیر صادقی)

سینما فلسطین ۲

چشمه های (محسن ظریف رفسر)، زمین آرام (آرمین امیری)، معبر (بهزاد وزیری)، فضا بر باد است (مرتضی اسمانی)، بودن بدون درد (جوان نقوی)، مرز شکسته (کیوان کر این الوضا)، احمد شریف زاده، ماشین (تیری پالادینو)، ۲۰۲۷ (آرش لاهوتی)، دنا (فرخنده)، استام (آرزوست)، محمدعلی هاشم زاده، گنج کرجال (حسن جعفری)، ارمع معراب (فرشاد احمدی دسگر دی)، در جشنجوی حقیقت (محمد تقی حدادوست)، بنوا (محمدحسین قاسمی)، سلمان ابوطالبی، دم کت (احسان عمیدیان)، کرب و بارانهای محمود میرسلطانی

سینماحقیقت

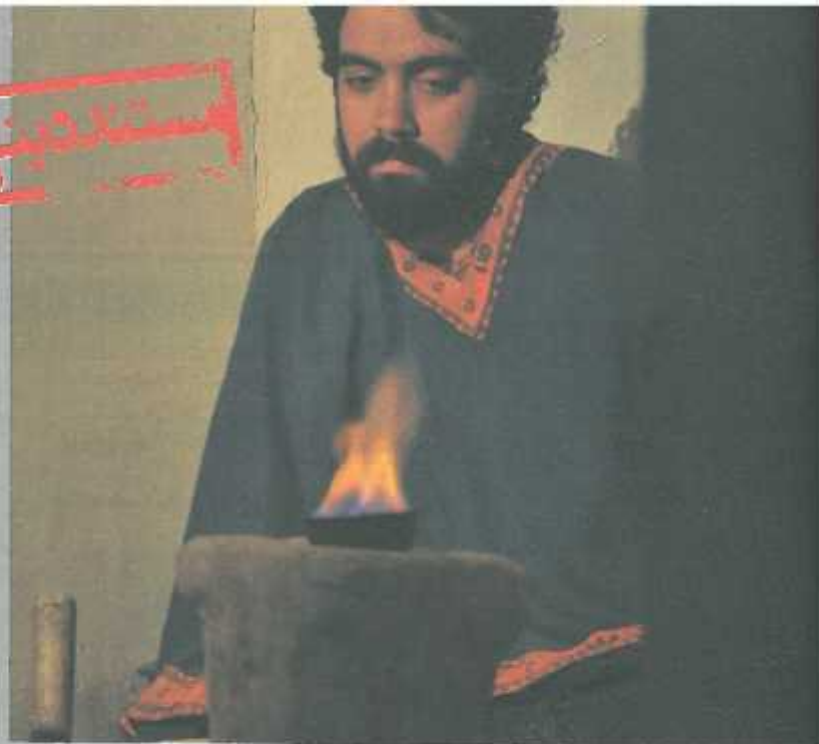
سوزان صدساله (امیر صادقی)، رقص افغان (هادی شریعی)، شماره کورسان (پیمان)، پیش آهنگن المهدی (بروبو اوئسر)، از بلاگ تا بلاگ (مصطفی خسروی)، ماه (حسین سپهوند)، وضعیت (امین اکبری بوزاد)، او کارخانه ای دارد کنار تابلو ورودی شهر (فریبا)، استام (آرزوست)، محمدعلی هاشم زاده، گنج کرجال (حسن جعفری)، ارمع معراب (فرشاد احمدی دسگر دی)، در جشنجوی حقیقت (محمد تقی حدادوست)، بنوا (محمدحسین قاسمی)، سلمان ابوطالبی، دم کت (احسان عمیدیان)، کرب و بارانهای محمود میرسلطانی

شب گذشته دوشنبه ۱۶ آبان ماه همزمان با نخستین روز برگزاری پنجمین جشنواره بین المللی سینما حقیقت، «شبیخ آقامحمدیان» دبیر پنجمین جشنواره بین المللی سینما حقیقت و مدیرعامل مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی، شب گذشته دوشنبه ۱۶ آبان ماه همزمان با نخستین روز برگزاری جشنواره

همراه با هنرمندان و مخاطبان دبیر پنجمین جشنواره بین المللی سینما حقیقت به تماشای فیلم های مستند نشست

مستندنگار
کتابخانه

نگاه منتقد

مستندنگار آئینه همیشه آینه آئینه عین باشد و آینه است

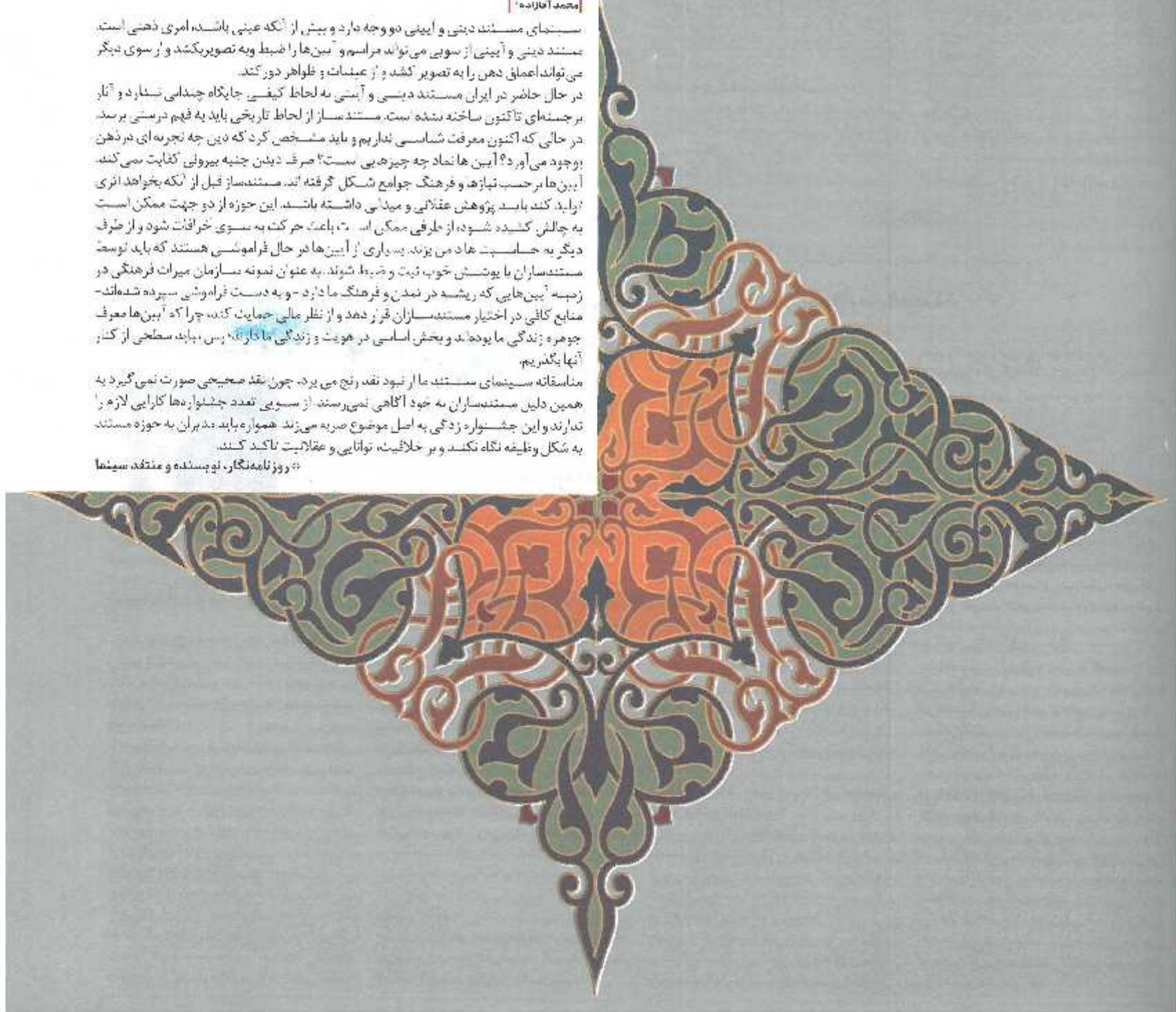
محمد آخوندی

سینمای مستند دینی و آیینی دو وجه دارد و بیش از آنکه عینی باشد، امری ذهنی است. مستند دینی و آیینی از سویی می‌تواند مراسم و آیین‌ها را ضبط و به تصویر بکشد و از سویی دیگر می‌تواند اعمال دهن را به تصویر کشد و از عینات و ظواهر دور کند.

در حال حاضر در ایران مستند دینی و آیینی به لحاظ کیفی جایگاه چندانی ندارد و آثار برجسته‌ای تاکنون ساخته نشده است. مستندساز از لحاظ تاریخی باید به فهم درستی برسد. در حالی که اکنون معرفت‌شناسی نداریم و باید مشخص کرد که دین چه تجربه‌ای در ذهن بوجود می‌آورد؟ آیین‌ها نماد چه چیزهایی است؟ صرف دین جنبه بیرونی کفایت نمی‌کند. آیین‌ها بر حسب نیازها و فرهنگ جوامع شکل گرفته‌اند. مستندساز قبل از آنکه بخواهد اثری از یاد کند باید پژوهش عقلانی و میدانی داشته باشد. این حوزه از دو جهت ممکن است به چالش کشیده شود: از حلقه‌ی ممکن است، با باعث هر کت به سوی خرافات شود و از طرف دیگر به حساسیت‌ها در می‌زند. بسیاری از آیین‌ها در حال فراموشی هستند که باید توسط مستندسازان یا یوتیوب خوب ثبت و ضبط شوند. به عنوان نمونه سازمان میراث فرهنگی در زمینه آیین‌هایی که ریشه در تمدن و فرهنگ ما دارد - و به دست فراموشی سپرده شده‌اند - منابع کافی در اختیار مستندسازان قرار دهد و از نظر مالی حمایت کند، چرا که آیین‌ها معرفت جوهره زندگی ما بوده‌اند و بخش اساسی در هویت و زندگی ما دارند. پس، نباید سطحی از کنار آنها بگذریم.

مناسقاته سینمای مستند ما از نبود نقد رنج می‌برد. چون نقد صحیحی صورت نمی‌گیرد به همین دلیل مستندسازان به خود آگاهی نمی‌رسند. از سویی تعداد جشنواره‌ها کارایی لازم را ندارند و این جشنواره زندگی به اصل موضوع صریح می‌زند. همواره باید بدانیم که مستند به شکل و غلیظه نگاه نکند و بر خلاقیت، توانایی و عقلانیت تأکید کند.

روزنامه نگار، نویسنده و منتقد سینما

مصطفی کریم کلزگردان مستند آیهای گندمزار؟

دشواری ترسیم زندگی یک حافظ قرآن

آیهای گندمزار بخشی از زندگی «مریم شفیعی» زاده‌ن و حافظ قرآن کریم را به تصویر می‌کشد. در این مستند نظاره‌گر زندگی از منظر دید مریم هستیم. در بخش‌هایی مریم بر روی تصاویر خود صحبت می‌کند و در بخش‌هایی، مریم با دیگران گفت‌وگو می‌کند و شخصیت او را بیشتر می‌شناسیم. با کارگردان این مستند صحبت کردیم.

به نظر می‌رسد این مستند از یک مجموعه چند قسمتی انتخاب شده است؟
مستند «منظر عام» از تولیدت شبکه سوم سیما است که سال گذشته در ماه مبارک رمضان پخش شد. «آیهای گندمزار» یکی از قسمتهای سه‌گانه «منظر عام» است که تهیه‌کننده، ساخت این اثر را به بنده پیشنهاد داد. مدت این مستند چقدر است؟ تصویربرداری ظرف چه مدتی صورت گرفت؟

«آیهای گندمزار» ۲۵ دقیقه است. ضبط از اوایل خرداد ماه آغاز شد. در فاز نخست ۱۲ روز و در فاز دوم ۵ روز تصویربرداری کردیم. در بین این تصویربرداری‌ها مریم به آرزوی خود می‌رسد و به مکه مکرّمه می‌رود.

آیا مستند شما پشتوانه تحقیقاتی هم دارد؟
به سواهی طرح برزیل از «مستند» روزی با مریم صحبت کردم و نظراتش را از جنبه‌های مختلف پرسیدم. زمانی که شناختی از او بدست آوردم و برای مریم تعاریف شدیم، طرح مستند را نوشتم و بر حسب آن پیش رفتم.

مستند دینی و آیینی در چرخه تولید فیلم مستند چه جایگاهی دارد؟

مستند دینی به نظرم نیازمند بازنگری اساسی است؛ ما حقیقتاً سیستمی غیر دینی نداریم چون دین ما در همه موارد شمول دارد. قطعه شعف در اکثر آثار دینی این است که بنگر و به ثابت رانر پیش گرفتیم. متأسفانه در اکثر مستندهایی که از تلویزیون پخش می‌شود و یا آثار جشنواره‌ای، ریتم آثار کند است و در آن دلمردگی مشاهده می‌شود.

جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت توانسته به اهداف مورد نظرش برسد؟

اگر سینما حقیقت نبود شاید سینمای مستند ما در این مرحله نبود. برخی مستندسازان به امید این که اثرشان دیده شود به سراغ مستندسازی می‌روند و تقسیم‌بندی موضوعی که در این دوره صورت گرفت به داوروی خالانه کمک زیادی می‌کند.

محمد رضا حمانه کلزگردان مستند «بانوی ایرانی»؟

سینما حقیقت تنها فضای تبادل اطلاعات

مستندسازان

چگونه موضوع را پرداخت کردید؟
هیچ تصویری از بانوی ایرانی در سینما نیست چنانچه ایشان قبل از مرگ به نزدیکان توصیه کرده بودند که تصویری از ایشان در هیچ جا نمایش داده نشود. شخصیت بانو، حال و هوای عرفانی، کتاب‌هایی که نوشته، چگونگی به مقام اجنه‌ها رسیدن و شاگردان معرفتی‌اش بود.

عزای بانو امین و تصاویر آرشیوی در مستند، قرقر داده شده است.

نظر شما درباره جایگاه جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت چیست؟

این جشنواره تخصصی ترین جشنواره در حوزه مستند است. در مستند باید بدون واسطه پردازشی و بدون استفاده از ابزار آلات خیلی پیچیده واقعیت را بیابان کرد. کما این موضوع زیر مجموعه‌های گوناگونی دارد.

جشنواره سینما حقیقت مستندسازان را به تکرار می‌اندازد. مستندسازان شیوه‌های مختلفی از فیلم‌سازی را در جشنواره مشاهده می‌کنند و تجربی‌های زیادی می‌کنند. سینما حقیقت هم زمینه تبادل اطلاعات تنها مکان برای مستندسازان است.

محمد باقر خاندوست کلزگردان مستند «در جستجوی حقیقت»

سلمان فارسی به روایت مستند

دامم و اثر شرایط مهیا باشد. این حرکت را از ادب می‌دانم.

بزهش‌ها حول این موضوع به چه شکلی بود؟

حدود ۵ ماه به صورت جدی تحقیق و پژوهش کردم.

به آثار مکتوب زیادی مراجعه و با اساتید تاریخ زیادی مصاحبه کردم.

با توجه به تقسیم بندی صورت گرفته در پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت اثر شما پر از نوه و یا تاریخی نیست؟

در تکنیک بندی موضوعی نمی‌توان خطی کشی کرد اما کلیت تاریخی است. در برتره شخص او هر لحاظ به صورت برتر بررسی می‌شود اما این اثر وارد جزئیات نمی‌شود.

جایگاه مستند آیینی و دینی در کشور ما؟

مستند گونه ارزشمندی از هنر است که نسبت به آثار داستانی حوزه‌های گوناگون بیشتری دارد. جایگاه مستند در ایران ضعیف است چه برسد به بخش دینی و آیینی. مستند دینی و آیینی بیشتر جنبه معرفی و گشایش دارد.

در بابان نظر خود را درباره جشنواره سینما حقیقت بیان کنید.

مستند «در جستجوی حقیقت» فارسی‌ها از زندگی سلمان فارسی را به صورت مستند محض و بازسازی به تصویر می‌کشد.

زندگی سلمان در سه مرحله قابل تقسیم بندی است. مرحله‌ای که رزقش بی‌پایه بود، زمانی که مسیحی بوده و در نهایت مرحله‌ای که به دین اسلام مشرف شده است. در مستند «در جستجوی حقیقت» زندگی سلمان از بدو تولد تا زمان مرگ بیان می‌شود.

با کارگردان این مستند صحبت کوتاه انجام داده‌ام.

مدت این مستند چقدر است؟ طی چه مدتی تصویربرداری شده است؟

این مستند ۲۰ دقیقه است. تصویربرداری با بسته‌های ۵۰۰ روز در شهرهای شیراز، کازرون، کاشان و جاجرد به طرز انجامیده است. تدوین اثر در مدت ۲ ماه انجام شده است.

چرا به سراغ این موضوع رفتید؟

چند تن از شخصیت‌های ایرانی صاحب آوازه را در نظر گرفتم و الویت بندی کرده تا اثری بسازم. اولین مستند را به سلمان فارسی اختصاص

حمزه علی رضایی کلزگردان مستند «اثری از غرب»

هائری کرین در قالب دوربین مستند

کردیم.

چرا به سراغ هائری کرین رفتید؟

این شخص را دوست دارم. افراد مشهوری بودند که بتوان از آنها مستند تهیه کرد اما کرین کسی است که جان کلام اسلام در روح معنوی ایران را به خوبی بیان می‌کند. مستشرقان که تاریخ را ثبت کرده‌اند به ایران و اسلام به شکل مستعمره نگاه می‌کردند و یا اینکه با نگاه سلاطین سنی به موضوعاتی می‌پرداختند.

در ساخت این اثر چه مشکلاتی بر سر راه شما قرار داشت؟

در زمینه تهیه عکس و منابع درباره هائری کرین با فقر جدی مواجه بودیم. محل زندگی وی نیز در حال حاضر حصار اموال بیت رهبری شده و اجازه تصویربرداری به ما نمانده است.

با این حال سعی کردیم مناطقی مانند مسجد امام امین را که کرین به آن تعلق خاطر داشته به تصویر بکشیم.

با توجه به اینکه مستند شما در بخش آیینی و دینی دسته بندی شده است، به نظر شما این نوع از مستند چه جایگاهی دارد؟

بخشی از مستند آیینی مردم شناسی است. در ساخت مستندهای دینی مشکلات اساسی وجود دارد. اکثر آثار نمی‌توانند مباحث دینی را به خوبی بیان کنند.

و سینما حقیقت؟

جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت می‌تواند جایگاه بین‌المللی‌تری پیدا کند. باید محدودیت‌ها کم شود تا شاهد آثار بیشتری از خارج کشور باشیم.

مستند «اثری از غرب» روایتگر چه داستانی است؟

این مستند درباره «هائری کرین» اسلام‌شناس و شیعه‌شناس فرانسوی غیر مسلمان است که نسبت به اسلام و تشیع تعین خاطر زیادی دارد.

ساختار این مستند چگونه است؟ مدت مستند چقدر است؟

یک فیلم برتره توسط تیمی به سفارش شبکه جهانی الگوثر است. نسخه اصلی این مستند عربی است اما نسخه‌ای که به جشنواره ارسال شده دوبله به فارسی شده است. زمان برنامه ۷۸ دقیقه در ۱۱ اپیزود است. در هر اپیزود یک منظر از ابعاد زندگی کرین بیان می‌شود.

تحقیقات شما به چه شکلی بوده است؟

در وهله اول درباره شخص جانی کرین و زندگی آن در ایران اطلاعات جمع‌آوری شد. آثار وی نیز مورد مطالعه قرار گرفته است. کرین از دوستان نزدیک دکتر حسین نصر و دکتر داریوش شایگان بوده است. در این راه از این دو عزیز خیلی استفاده

مهناز کنگه کارگردان مستند زینب (س):

دشواری فیلم ساختن درباره شخصیت های

مذهبی

مستند «زینب (س)» بیوگرافی مختصری درباره حضرت زینب (س) است. در این مستند سعی شده تصویری به حرکت تاثیر گذار بسازان پس از واقعه عاشورا شود. در این باره با مهناز کنگه (کارگردان) صحبت کرده ایم.

ساخت این مستند چقدر زمان برده است؟
ساخت مستند «زینب (س)» هفت یا هشت ماه طول کشید و این اثر در ماه های پس از جشنواره سینما حقیقت سال ۸۹ تحویل مرکز گسترش به عنوان تهیه کننده شد.

مسلما چنین مستندی به تحقیقات زیادی نیاز دارد؛ آیا شما در پروسه تحقیق از فرد خاصی هم کمک گرفته اید؟

چند سال قبل من مستندی به نام «خوف دل» که در جشنواره سینما حقیقت نیز شرکت کرد، ساخته بودم. موضوع این مستند عزاداری تهرانی هاجر ماد عالی معزم و سفر بود. در آن زمان در روند کارم دیدم

که روضه خون هم در مراسم هایشان بلافاصله پس از ذکر مصیبت نوحه حضرت زینب (س) می خوانند. این نکته برای من جذاب بود و احساس کردم که باید دلایل این مسأله را در ذهنم وگویی کنم.

روند تحقیقات چگونه بود؟
مسائلی که عرض کردم، باعث شد تحقیق وسیعی راجع به واقعه عاشورا، مسائل پس از آن و همه چیز هم را همان امام حسین (ع) انجام دهم. در تحقیقاتم احساس کردم که گوی من تمام بافاصله هایی درباره شخصیت حضرت زینب (س) مواجه می شوم.

دلیل گزینش به این گونه از سینمای مستند چیست؟

به نظرم هر فیلمی که ساخته می شود، سازنده آن باید به حرفه که در آن مستند زده می شود معتقد باشد. واقعا فیلم ساختن درباره شخصیت های مذهبی بسیار سخت است. برای من پیدا کردن افرادی که حاضر باشند روبروی دوربین درباره شخصیت حضرت زینب صحبت کنند بسیار سخت بود. اما در هر صورت دوست داشتم که چنین مستندی بسازم.

جایگاه جشنواره سینما حقیقت را در سینمای مستند کشور چگونه می بینید؟

من سه دوره در این جشنواره شرکت کردم. برای من جشنواره سینما حقیقت جشنواره تکی است که می توانم هر بهتر بن مستندهای ساخته شده را مشاهده کنم. هم در دیدارهایی با همکارانم از نظرات و تجریبات آنها مطلع شوم.

پهیز رستمی کارگردان مستند «سفرهای شادی ارواح»:

نقبه به آیین های دیوینیه منطقه اورامانات

رسوم یکی از مناسقات جغرافیایی کشور ما است. آنها در پژوهش ها بنیان از فرد خاصی کمک گرفتید؟

بله در روند پژوهش هایم که حدود یک ماه به طول انجامید از مردم این منطقه و همچنین بزرگان تحصیل کردگان و امام جماعت منطقه اورامانات استفاده کردم و با استفاده از آنها تحقیقاتم را کامل تر انجام دادم.

دلیل گزینش شما به این گونه از سینمای مستند چیست؟

در کشور ما وقتی از فرهنگ و اماکن صحبت می شود نمی توان از کنار آداب و رسوم دینی مردم به راحتی عبور کرد. مراسم های اینچنینی بخشی از فرهنگ بومی مردم ما است. ناچین آثار، در کنار نمایش و زنده نگه داشتن چنین آداب و رسومی می توان بسیاری از سختی های که شاید کمتر به آنها اعتنا شود را مطرح کرد.

واقعا باید مستند ساز روی چنین موضوعاتی کار کنند تا این آداب و رسوم بر بی نسل های بعد هم قابل درک باشد.

جایگاه جشنواره سینما حقیقت را در سینمای مستند کشور چگونه ارزیابی می کنید؟

این اولین دوره ای است که من در جشنواره سینما حقیقت شرکت می کنم. این جشنواره به نظرم یکی از بهترین جشنواره های داخلی کشور است چرا که آثار ارزشمندی به لحاظ فرم و محتوا در بخش مسابقه آن حضور می یابند.

مهناز کنگه کارگردان مستند «سنگ قبر»:

نیش قبر از سنگ قبر کسانیه که به تاریخ پیوستند

درباره موضوعی که مستند «سنگ قبر» به آن می پردازد، توضیح می دهید؟

در گذشته بر روی سنگ های قبر بر حسب شغل فرد تصویری را حک می کردند. این سیستم تجربی به نقش و نگارهای روی سنگ جای قبر که تا صد سال پیش هم رواج داشته می پردازد.

چرا این موضوع را انتخاب کردید؟
یکی از دلایل انتخاب این موضوع این است که در این روزهای سنگ قبرها تحقیق می کردیم. ما با همراه شدن و عکس انداختن بر روی موضوع موسیقی و تصویر در کارگاه های فیلم سازی عباس گهرستانی این اثر را ساختیم.

در این راه به کدام قبرستان ها رفتید؟
به تخت فولاد اصفهان، قبرستان آرامستان، قبرستان گنبدیان و قبرستان روتشتین در استان های یزد و اصفهان سفر کردیم.

از شیوه بیان مستند توضیح دهید.
این مستند ۶ دقیقه ای شامل ۱۰۰۰ عکس است. اما در تمام آن ۱۰۰۰ عکس از سر و صورت نیست. ما در این مستند می خوانیم و می بینیم عکس های بد اثر می دهند. نیسته کننده می و کارگردانی اثر با خود شما بوده است. آیا این مسئله به ساخت مستند لطمه نمی زند؟

برای فیلم سازان حرفه ای باید تهیه کنندگی از کارگردانی مجزا نباشد اما برای ما مستند سازان شهرستانی که امکاناتی نداریم و در مراحل اولیه آموزش هستیم مشکلی به وجود نمی آید.

نظر شما درباره برگزاری جشنواره بین المللی سینما حقیقت چیست؟

این جشنواره به عنوان تنها جشنواره تخصصی در عرصه مستندسازی خوبی برای کسب تجربه و نمایش آثار فراهم می کند. تفکیک بندی موضوعی که در این دوره اتفاق افتاد به نظر دیده شدن آثار کمک زیادی کرد.

وحید چلووش مستند «یادداشت های یک پیاده»:

پنج روز با سفر خود جوش مردم به کربلا

مستند «یادداشت های یک پیاده» از زمین خیلی دربارد حدود ۱۷ میلیون نفر است که به صورت خود جوش از تمام کشورهای عراق به پای پیاده به سوی حرم امام حسین (ع) حرکت می کنند. دورترین این مستند از فاصله ۲۰۰ کیلومتری حرم یا مردم به مدت ۵ روز همراه می شود و اتفاقات و آیین هایی که در این راه می افتد را به تصویر می کشد. نام این مستند دومت دارد. از سوی به معنای دوررسی است که پیاده به همراه عده ای حرکت می کند و از سوی دیگر به معنای کسی است که در برابر مردم پیاده است و دست خالی است. با وحید چلووش، سازنده این مستند گفت وگویی کوتاهی انجام دادیم.

معدت این مستند چقدر است و یا چه سیستمی تصویربرداری شده است؟ زبان اثر فارسی است؟
این مستند ۶۰ دقیقه ای از فیلم های بلند است که با دوربینی وی در اربعین سال ۸۹ تصویربرداری شده است. زبان اصلی مستند عربی است که به زبان فارسی زیرنویس شده است.

چگونه این موضوع را انتخاب کردید؟
در جریان این حرکت بزرگ که من و همایون عربستان، آمریکاییان و اسرائیلیان را می لرزاند بودم تا آنکه تصمیم گرفتم این صحنه عظیم را به تصویر بکشم. حرکت ساده ای است اما قدرت فرهنگی

سیاسی و مذهبی برخوردار است و قدرت نمایی شیعه است. وقتی دیدم تابه بر بون از این موضوع غافل است تصمیم به ساخت اثر گرفتم.

مستند از چه نوعی است؟

مستند محض است که راوی بدون دیدن شدن اتفاقات را روایت می کند. پژوهش شما به چه شکلی بوده است؟
با تعداد زیادی از مردم که از این آیین اطلاع داشتند گفت و گو شده و اطلاعاتی جمع آوری شده است.

جایگاه مستندهای دینی و آیینی در کشور ما کجاست؟

دین و آیین در بین مردم ما از جایگاه ویژه ای برخوردار است. در آماه محرم و صفر مردم عروسی نمی گیرند و معطوف به آیین های مردم می شوند. این نوع آیین مستند به اندازه زندگی مردم جایگاه دارد. به نظر شما تقسیم بندی موضوعی که در این دوره از جشنواره صورت گرفته است به کیفیت آثار می کند؟

خیلی از این تفکیک بندی سر در نمی آورم. شاید برای دوری الزام آور باشد اما نمی توان در مستند خط کشی کرد.

ارزبانی کلی شما از جشنواره بین المللی سینما حقیقت چیست؟

مستندها در این جشنواره به مراتب می پردازند و باعث می شود تا مستند سازان سعی کنند آثارهای خود را ارتقا دهند. امیدوارم تا به جشنواره ها دلخوش بود چون اعتباری ندارند و این ماهستیم که به آنها اعتبار می دهیم.

مهمترین وظیفه مستند چیست؟

بر رکنین وظیفه بر عهده صدا و سیماست. تلویزیون باید جایگاه مستند را جدی بگیرد. چند در صد مستندهای ساخته شده بخش می شود؟ وقتی تلویزیون از این عرصه غافل است فریادهای ما در خلایک می شود.

بزرگترین سینمای مستند در حوزه دین و آئین به روایت مستندسازان؟

گفت‌وگویی با آئین‌سازان سینمای مستند

احمد محمد اسماعیلی

سینمای مستند، سینمای حقیقت و اشرافی است و چه مکانی بهتر از این برمه برای طرح مسائل دینی و آئینی با تعدادی از اهالی فعال سینمای مستند در حوزه سینمای دینی و آئینی گپ و گفتنی انجام داده ایم

جایگاه بحث و نمایش

«سینما رکئی» پژوهشگر، تهیه کننده و فیلمساز سینمای مستند در یازده جایگاه و وضعیت فعلی سینمای مستند معتقد است: در بحث تولید و ساخت پیشرفت‌های زیادی دیده نشده و در ساختاری که در جامعه به وجود آمده سینمای مستند جایگاه خوبی پیدا کرده است. نکته مهم مورد توجه قرار گرفتن سینمای مستند توسط مسئولین است. بحث قابل اشاره دیگر مسئله جایگاه بحث و نمایش آن است در حال حاضر بسیاری از مردم به طور روزانه مستندهایی را از شبکه‌های ماهواره‌ای برای نمایش انتخاب می‌کنند. آن وقت سینمای مستند ما با توجه به بضاعت و توانی که دارد محاز چندانی برای نمایش از طریق شبکه‌های داخلی پیدا نمی‌کند.

تلویزیون می‌تواند با نمایش فیلم‌های مستند به نحو شایسته‌ای بر نامه‌های شبکه‌های پاپولار این آثار غنی کند. محدود کردن نمایش آثار مستند در جشنواره‌ها باعث ساکن شدن سینمای مستند می‌شود. «بنجمین جشنواره سینما حقیقت یکی از اصیل‌ترین امکان‌هایی است که فیلم‌هایی مستند در آن دیده می‌شود. به شخصه از برنامه‌های جشنواره در تمام دوره‌های برگزاریش استفاده می‌کنم و دیدن این آثار باعث پیشرفت من در کار نوشتن و کارگردانی می‌شود و در حکم یک کلاس درس است.

جلب حمایت مسئولین

این مستندساز ضمن اشاره به جلب حمایت مسئولین از سینمای مستند گفت: به عنوان مستندساز تمام تلاش‌ها را برای جلب حمایت و امتیازی بین سینما انجام داده‌ام و مستندساز به تنهایی نمی‌تواند کاری انجام بدهد. خودش چهار فیلم مستند به سفارش سینما فیلم ساخته‌ام. نهایت دیده شدن این فیلم‌ها بدون هیچ اعلام قبلی یک نوبت بخش است. هیچ نوع

تبلیغی برای فیلم‌های مستند در تلویزیون انجام نمی‌شود و همه از فرهنگساز بودن سینمای مستند غفلت می‌ورزند. رکئی ضمن اشاره به سطح کیفی مطلوب مستندسازان ایرانی خاطر نشان کرد: باید از نیروهایی که هر چند زیادی صرف آموزش و فیلمساز شدن آن‌ها شده است، استفاده لازم و بیپینه را برد. مستندسازان ما موقعی که به اوج دوران کاری‌شان می‌رسند با مزایع و مشکلاتی که سر ایشان قرار دارد با دست‌پاچی و باس رویه روبرو می‌شوند.

وی ضمن اشاره به اثر گذاری سینمای مستند در هر مسئله اجتماعی عنوان کرد: بسیار مستند علاوه بر تاثیر گذاری بر مخاطب عام حتی در بین اشراف فریخته جامعه هم دارای تاثیر است و بسیاری از فریختگان و دانشمندان با حوزه سینمای مستند ارتباط نزدیکی دارند.

نزدیکی صنعت و مستند

این مستندساز ضمن اشاره به بحث افشادی تولید فیلم مستند و چگونگی رابطه مستندساز با سفارش دهنده گفت: در این زمینه تعامل و نزدیکی صنعت و مستندساز گام‌هایی برداشته شده است و یکی از این اقدامات راه اندازی جشنواره فیلم‌های مستند صنعتی است. تجربه شخصی خودم که بالغ بر یک دهه است و با بسیاری شرکت‌های صنعتی سابقه همکاری داشته‌ام. نشان می‌دهد که کمتر شرکت صنعتی برای تولید یک مستند بلند و پر هزینه اقدامی می‌کند. برای تعامل و نزدیکی در این بخش نیازمند یک حلقه ارتباط دهنده با تصمیم گیران این شرکت‌های صنعتی است. در این بحث‌ها باید خیلی از مسائل حل شود که بتوانیم به چنین خواسته‌ای برسیم.

رکئی ضمن اشاره به حذف غیر منطقی بخش فیلم مستند از جشنواره فیلم فجر عنوان کرد: گداییک از جشنواره‌های معتبر جهانی از جنس

فیلم‌های مستند دینی و آئینی

چون با مباحث اعتقادی و

ملی ارتباط دارند خیلی در

مخاطبان اثر گذار هستند

کن و مراسم اسکار بدون بخش مستند برگزار می‌شود؟ به نظر می‌رسد این نوع تصمیمات فاقد نگاه کارشناسی است. این اقدامات قطعاً به کیفیت سینمای مستند لطمه می‌زند. سینمای مستند پیش از هر زمان دیگری به حمایت نیاز دارد.

تأثیرات مستند دینی و آئینی

وی در مورد ویژگی‌های شاخص یک مستند دینی و آئینی می‌گوید: فیلم‌های مستند دینی و آئینی چون با مباحث اعتقادی و ملی ارتباط دارند خیلی در مخاطبان اثر گذار هستند. سایرین باید سازنده با اشراف و شناخت فیلمین را بسازد و خودم در ساخت این نوع آثار ترجیح می‌دهم تأثیرات دین و اعتقادات مذهبی را بر شخصیت‌های فیلم در لایه‌های مختلف نشان

دهم.

این مستندساز در مورد تلویزیون سینمای مستند اعتقاد دارد: باید در حوزه سینمای

مستند حتماً این زائر بندی انجام شود مخاطب برای دیدن موضوع مورد نظر فیلم انتخاب کند.

کتابچه‌های فیلم مستند در بحث اقتصادی

پیرزاد رسول زاده فیلمساز یکی که اغلب اهل سینمای مستند اوربا آثار مذهبی است می‌شناسند. درباره وضعیت سینمای مستند این گونه نظر می‌دهد: در این چند ساله اخ تغییرات زیادی در حوزه سینمای مستند وجود نیامده است و با توجه به شرایط تولید اجتماعی، مستندسازان کمتر تمایلی برای ساخت فیلم دارند. یک فیلم مستند برای ساخت شدن در بحث اقتصادی بسیار کمپوزهای زیاد رویه رو است. اغلب دوستان مستندساز بنا همین دلیل بیشتر به سراغ ساخت فیلم‌ها داستانی رفته‌اند.

رسول زاده در باره شیوه‌های جلب حمایت بخشد صنعت در حوزه تولید فیلم مستند معتقد است در این بخش هم باید دولت ورود داشته باشد خیلی از تهیه کنندگان سینما میل و رغبت برای تولید فیلم مستند نشان نمی‌دهند و دولت باید در این زمینه بسترهایی را فراهم کند. این صنایع مشارکت بخش صنعت را فراهم کند. این صنایع می‌تواند با دعوت به بینندگان بخش صنعت

مستند سازان است. البته در این نوع جشنواره‌ها برای سمت گیری خاصی وجود داشته باشد.

■ مهم ترین چالش، اعتبارات و بودجه
نادر شیخ اسلامی مستند ساز جوان سینما در باره وضعیت فعلی سینمای مستند اظهار نظر دارد: مهم ترین چالش بیش از روی سینمای مستند بحث اعتبارات و بودجه است. در چند سال اخیر به هر گجایی که برای ساخت مستند مراجعه کرده ام بحث مالی و هزینه تولید اولویت اصلی نگاه سازمان مربوطه بوده و کیفیت متن و نوع کار در درجه بعدی اهمیت قرار داشته است. در بحث فنی و تکنیکی بسیاری مستند با پیشرفت خوبی مواجه بوده است اما محتوا در سینمای مستند به دلیل شرایط تولید یا کاستی‌هایی رویه رواست.

این مستند ساز در مورد نقش شبکه های تلویزیونی در حمایت از تولیدات مستند و نمایش آنها گفت: راه اندازی شبکه مستند در تلویزیون امیدهای زیادی را به وجود آورده است. اگر شبکه مستند بخواهد در حوزه تولید و نمایش حمایت‌های همه جانبه‌ای را انجام دهد قطعا سینمای مستند به پیشرفت خوب مواجه خواهد بود.

شیخ اسلامی در مورد لزوم وجود نگاه مستقل در مستند سازان گفت: سال قبل مستندی با حمایت مالی سازمانی ساختم که با اعمال نظرهای زیادی رویه رو شد و اصلا کار به نتایج ساختاری بهم خورد.

■ لزوم دانش در آثار مستند آئینی
مستند سازی که فیلم دینی و آئینی می سازد باید در وهله اول دانش این حوزه را داشته باشد. شیخ اسلامی ضمن تاکید بر این قضیه فرموده: «خاطر نشان کرد: این نوع تولیدات اگر با نگاه عمیق و کامل همراه باشند از نگاههای شعاری زده دور باشند به طور ختم مورد توجه مردم قرار می گیرند و یکی از راههای رصد سینمای ملی توجه به این نوع تولیدات است»

این مستند ساز در مورد آثار بندی مستند می گوید: اصلا اعتقادی به این قضیه ندارم زیرا سینمای مستند را نمی توان به بخش های مختلف تقسیم بندی کرد. اغلب موضوعات سینمای مستند در یک ریستا و یک هدف قرار دارند و تکنیک به سینمای مستند آسیب میزند.

■ سینمای دینی و آئینی، سینمای روشنگری

با جمع بندی نظرات اهالی سینمای مستند می توان این گونه قضاوت کرد که عده ای از مستند سازان با اثر بندی سینمای مستند به دلیل ارتباط بیشتر مخاطب موافق هستند و چون این قضیه وحدت سینمای مستند را از بین می برد عده ای هم تا آن مخالفند. نکته مهم دیگر اثرات قلم مستند بر فتنه فر هیخته و دانشمند جامعه است که در بسیاری از عرصه‌ها برای آن‌ها حکم مرجع دارد. بحث حمایت اقتصادی و باز بین رفتن نگاه سفارشی و آزاد بودن مستند ساز در کارش مورد توجه جدی مستند سازان است. وجود نگاه نگارنده و به دور از مصلحت اندیشی در انتخاب آثار جشنواره نکته مهمی برای مستند سازان است. اغلب این مستند سازان عقیده دارند که گونه دینی و آئینی سینمای مستند که باعث روشنگری و شناخت مخاطب می شود و صرفا برای رسیدن به نتیجه ملی است.

وجود ندارد. نکته مهم قابل اشاره بحث تعیین بودجه فیلم های مستند است که کمترین میزان بودجه را برای این فیلمها در نظر می گیرند و برای مستند ساز حین تولید مشکلات زیادی به وجود می آورد.

■ نگاه بدون تعصب مستند ساز
آبیارد، مورد ویژگی مستند های دینی و آئینی منظره شنبه مستند ساز باید نگاهی بدون تعصب در کارش داشته باشد و نسبت به مسئله که در قلمش مطرح می کند نگاه جانبدارانه ای نداشته باشد و قضاوت را بر عهده مخاطب قرار دهد و نباید در ساجت اثرش به احساس گرایی روی بیاورد.

این مستند ساز در مورد ژانر بندی سینمای مستند ضمن تاکید بر لزوم حسن کاری می گوید: این مسئله یک طبقه بندی و مشخص کردن گونه های سینمای مستند برای مخاطبان است. در هر بخشی باید تکنیک انجام شود. هر مستندی تعریف خاص خودش را دارد که در ژانرش قابل بازخوانی است.

آبیارد در مورد تاثیر برگزاری جشنواره های تخصصی بر سینمای مستند عققاد دارد: برای عریبه و نمایش فیلم مستند کاری صورت نگرفته است و تنها امکان دیده شدن مستند در این جشنواره ها است و محلی برای تبادل نظرات

و در کنار آن مستند ساز باید ضمن باور قلبی به سوژه فیلمش مقداری از عناصر مدرن و جذاب را به فیلمش اضافه کند تا مخاطب جوان بتواند با فیلم ارتباط برقرار کند.

رسول زاده در مورد تقسیم بندی ژانری سینمای مستند اعتقاد دارد: حتما باید این تقسیم بندی وجود داشته باشد و باید هر ژانری با شرایط مربوط به خودش مورد قیاس قرار بگیرد.

این مستند ساز در مورد تسهیلگری که یک جشنواره تخصصی می تواند به سینمای مستند بدهد این گونه پاسخ داد: مهم ترین دستاورد جمع شدن مستند سازان در کنار هم است که با یکدیگر تبادل نظر و گفت و گو انجام دهند. بارها در حوزه داوری و انتخاب این نوع جشنواره‌ها حضور داشته‌ام در برخی اعمال سلیقه و شخصی به انتخاب اثر شایسته. لطمه و آسیب زده است.

■ مستند سازانی با نگاه مستقل
ترگس آبیارد کارگردان سینمای مستند که تجربیات متفاوتی در حوزه سینمای دینی و آئینی دارد، درباره جایگاه و وضعیت سینمای مستند گفت: در بخش تولید و عرضه مستند سازی که نگاه مستقل دارند، با تکنهای زیادی رویه رو هستند و مستند سازی که با سفارش کار می کند مجبور است در چارچوب آن سازمان کار کند و چیزی برای استفاده از نگاه و جهان بینی خودش

مستند ساز باید ضمن باور قلبی به سوژه فیلمش مقداری از عناصر مدرن و جذاب را به فیلمش اضافه کند تا مخاطب جوان بتواند با فیلم ارتباط برقرار کند.

مستند سازان و برگزاری جشنواره‌های مشترک، تحقق پیدا کند.

■ دوری گزینی از نگاه سفارشی
این مستند ساز در باره ویژگی های مهم یک مستند دینی و آئینی عنوان کرد: نکته مهم دور شدن تحقیقات و پژوهش ساخت این نوع آثار از نگاه سفارشی است و نگاه خالق اثر به عنوان یک مؤلف در کار دیده شود. در این حوزه فیلمی در باره برکت امامزاده‌ها در شمال کشور ساخته بود که حاوی دین گاهیم بود اما ستاسفته در حين بخش حذفیاتی توسط تهیه کننده در باره این فیلم اعمال شد که به کیفیت آن لطمه زد. در این بحث باید از نگاههای سلیقه ای و شخصی دوری کنیم. در این حوزه مستند ساز نیازمند آزادی عمل در کارش است تا اثر خوبی بسازد

یادداشت مرتضیٰ فدایی تهیه کنند مستند «آینه»

یادداشت داور

مستندهای آیینی ایرانی در دست مردم شناسان

هنر و جوهره، دانش اطلاعات سینمایی

حسین نوروزی
داور

مستند «آینه» (به کارگردانی محمد مقدم) درباره قرار گرفتن آینه در مراسم آیینی نوروز و بر سر سفره هفت سین است. در این مستند ۲۵ دقیقه‌ای عت و جودتی این حضور بررسی می‌شود. از پیش تولید تا آماده نمایش شدن این مستند حدود ۶ ماه - از تابستان ۸۹ تا اسفند ماه - طول کشید. تصویربرداری در شهرهای تهران، کاشان، کردستان، لرستان، عملویه و قفقاز (کشور ارمنستان) انجام شد. در قفقاز به دنبال این بودیم که کارگردان آینه را در آیین‌های مسیحیت به تصویر بکشیم. «آینه» یک مستند توصیفی-تاریخی با نگاه تحقیقی است. بیشتر مستند نویسن بوده و

فلم مستند در آثارهای مختلفی ساخته می‌شود. در ارزیابی داوران جشنواره سینما حقیقت در هر چه اول به جوهره سینمایی اثر توجه می‌شود. بعضی آثار شریفی به سینما ندارند. در بعضی از فیلم‌ها مستندساز موضوعات خوبی را انتخاب کرده بود اما کارگردانی درستی صورت نگرفته و سوزها را به هدر رفته بودند. زمانی که صحبت از سینما حقیقت می‌شود منظور اینست که یا باید حرفی را درست و کامل زد یا اصلاً حرفی نزد. در ساخت اثر مستند تهیه کنندگی و کارگردانی باید جدا از هم باشند. تهیه کننده باید شرایط را برای ساخت اثر فراهم کند. در بسیاری آثار مشاهده می‌شود که برای پایین آوردن هزینه‌ها مستند با عجله ساخته شده است. تهیه کنندگان باید جایگاه سینمای مستند را درک کرده و از کارگردانان مستندساز حمایت کنند.

امسال حدود ۹۰۰ فیلم به جشنواره ارسال شده بود که در هیئت‌های انتخاب تعدادی عربال شده و به بخش رقابتی فرستاده شدند. اما در همین بخش رقابتی هم متأسفانه تعداد آثار خوب کمی مشاهده می‌شد. هنر باید جوهره، دانش، اطلاعات سینمایی و دانا شمه هنری داشته باشد.

یکی از بزرگترین مشکلات عرصه مستندسازی کمبود آموزش است. باید علاقه‌مندان به این عرصه را هدایت کرده و آموزش داد. مستندسازان هم باید آثار تولید شده را ببینند و سعی کنند به سمت ارتقا حرکت کنند. تدوین فیلم‌ها باعث می‌شود تا چرخش از نو آغاز شود. از سوی دیگر اغلب فیلم‌ها پژوهش درستی ندارند و با کم دقتی از کنار موضوعات گذشته‌اند تا رودنر به نتیجه برسند.

چون داور بی‌بخش ملی را برعهده دانستم و فیلم‌های بخش بین‌الملل را ندیده‌ام، خلاصه اینکه غالب فیلم‌های بخش ملی کیفیت قابل قبولی نداشتند.

خیلی از متون توسط مترجم (گوینده) بیان می‌شود. درباره موضوع مستند تحقیقات گسترده کتابخانه‌ای، صورت گرفت و پس از تقسیم‌بندی موضوعی فرازهای اصلی به تصویر کشیده شد. برای پیدا کردن مصداق‌های تصویری جست‌وجوهای زیادی کردیم. به طور نمونه در عملویه کوهی از جنس سیلیس وجود دارد که به باور مردم آنجا در ساعاتی از روز نور را در خود انعکاس داده و تصویر دریا در کوه می‌افتد.

هواره به موضوعاتی از این قبیل علاقه‌مند بودم و پس از آنکه نوروز در پونسکو ثبت شد در گروه مستند شبکه دوم بهما طرح مجموعه‌ای درباره هفت سین را به تصویب رساندم و هر عنصری را که بر سر سفره هفت سین است، به یک کارگردان سپردم.

مستندهای آیینی از دیدگاه‌های قوم‌نگاری و مردم‌نگاری فایده‌مند هستند. ایرانی‌ها در دست مردم‌شناسان فرار می‌دهند و به دنبال عت یک آیین و تغییر و تحولات صورت گرفته است. مستند آیینی تا حدی یک آیین عیاررویی می‌کند و حافظه تاریخی یک

ملت را یادآوری می‌کند. زمانی که جشنواره بین‌المللی فیلم فجر بخت مستند را تعطیل کرد، جای جشنواره‌های که به صورت ویژه به داور می‌اثار مستند بپردازد، خالی شد. جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت نقطه امید می‌بود. در دوره‌های مختلف شاهد فراز و فرودهای زیادی بودیم. امیدواره کیفیت برگرایی این جشنواره به صعودی داشته باشد.

از اتفاقات مثبتی که در این جشنواره افتاد، می‌توان به تقسیم‌بندی موضوعی اشاره کرد. این مسئله باعث شد تا هر فیلمی در حوزه خود قرار گیرد و با دقت بیشتری مورد داور قرار گیرد. آنچه به نظرم اهمیت دارد این است که مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی به عنوان تنها مدیریت فرهنگی در عرصه مستند است.

جشنواره‌ها محلی برای ارزیابی حرفه‌ای هستند و توقع می‌رود که آثار چه فیلم‌های راه یافته به بخش رقابتی و چه راه نیفتا در معرض دید همگان قرار گیرند. همواره علاقه‌مند دیدن مستندها در مقام شاگرد هستیم.

یادداشت معین کریم‌الدینی تهیه کننده مستند «وقتی ابرها پایین می‌آیند»

ساخت مستند آیینی پژوهش قوی و دقیق می‌طلبد

مستند «وقتی ابرها پایین می‌آیند» که به سفارش شبکه جهانی الکترون تولید شده، این‌همه‌ای ناخوشی از هند را در روزهای ۶ تا ۱۰ محرم روایت می‌کند. یکی از ارجاهای نروتمند هندوستان در قلعه‌ای که حدود ۳۰۰ سال سابقه دارد سعی می‌کند با تمام قدرتش این آیین‌ها را زنده نگاه دارد. ریشه فولکلوریک این مراسم باعث شده هندوها، اهل سنت و اهل تشیع در یک آیین مذهبی مشارکت یکسانی داشته باشند و با گفت‌وگو تمدن‌های واقعی را به نمایش گذارند.

راوی فیلم پسر راجا دانشجوی دکتری تاریخ لندن دانشگاه کمبریج است. پسر راجا که علی‌خان نام دارد همراه همکارانشی خود جرج و روزلین (تکنیسی تیار) و حسن (اینتی) به زادگاه خود آمده تا آیین‌های مذهبی شهرش را به آن‌ها نشان دهد.

پژوهش فیلم بیشتر از طریق اطلاعاتی است که توسط علی‌خان قابل از مرجاه تصویربرداری در اختیار فیلمساز قرار گرفته است. تصویربرداری فیلم در مدت ۶ روز در دهه اول ماه محرم سال ۸۹ در شهر محمودآباد هندوستان انجام شده است.

اصولاً ثبت آیین‌هایی که امکان تکرار و کنترل آن‌ها توسط فیلم‌ساز وجود ندارد باید با چند دوربین انجام شود اما این فیلم، به علت فقدان بودجه لازم با یک دوربین ساخته شده است. مراحل فنی حدود ۳ ماه طول کشیده است. نریشن باید توسط علی‌خان به زبان انگلیسی خوانده شود که تاکنون این امکان فراهم نشده است و این نسخه از فیلم که در جشنواره نریشن داده می‌شود با نریشن فارسی است.

پژوهش مهم‌ترین رکن یک مستند آیینی است. فیلمساز باید بتواند یک آیین را در خدمت روایت خود به تصویر بکشد. بزرگ‌ترین معضل فیلم‌های آیینی همین است که فیلمساز هنگام پاس‌ورده فیلم حرکت می‌کند و نمی‌تواند سوزها را با ریتم گام‌های خود روایت کند. معضل دیگری که عموماً در فیلم‌های آیینی و آیینی به آن بر می‌خوریم اینست که فیلمساز خود را در مقام یک مین قرار می‌دهد. فیلم‌ها از یک جایگاه با اصوات که به کشف و شیوه و روابط قاعده‌مند متکی است؛ به جایگاهی نازل و دم‌دستی و تبلیغی پایین می‌کشد. به تفرم مخاطب فیلم مستند می‌خواهد خودش کشف کند و تصمیم بگیرد نه اینکه مخاطب یک بسته تصویری تبلیغی ایدئولوژیک باشد و فیلمساز برایش تصمیم بگیرد.

در حال حاضر سینما حقیقت می‌تواند جایی برای نفس کشیدن مستندسازهایی که دچار تنگی نفس هم هستند، باشد. این جشنواره اتفاق خوبی است برای سینمایی که قدرت عرض اندام در گیشه‌های حرفه‌ای ندارد.

نگاه منتقد

لزوم پرداختن به عنصر پژوهش در مستنددین

کیوان کفوریان

در کشوری که در آن یک نظام ایدئولوژیک حکمفرماست و دین در مجموعه زندگی حضور فعال و موثر دارد، سینمای ما و به خصوص سینمای مستند در حوزه دین می تواند حضور مؤثری داشته باشد. حوزه‌ای که با توجه به گستردگی، موضوعات متنوع و قایل تأویل زیادی را در برمی گیرد.

در سینمای مستند ایران با پشتوانه پژوهشی و ماهیت جالب بر انگیزی که در حوزه دین دارد، فیلم‌های بحث بر انگیزی ساخته شده است اما هنوز ظرفیت‌های بسیاری از دین در سینمای مستند کشورمان دست نخورده باقی مانده است.

در سال‌های اخیر، با تولیداتی که در این زمینه صورت گرفته و دیده شده، می توان گفت که نوعی از آگاهی بین سینمای مستند و مفاهیم دینی اتفاق افتاده است و تا حدی وجود دینی در برخی آثار مشاهده می شود. در این راه البته نباید به آنچه تاکنون ساخته شده، بسنده کرد چرا که کشف موضوعات جذاب در حوزه دین، می تواند به مستندسازان در سطح گسترده‌ای کمک کند تا فیلسوفان این عرصه، بتوانند با توجه به ماهیت پر جالب دین فیلم‌های بحث بر انگیزی برای اهالی فکر و اندیشه تولید کنند.

نکته مهم در این میان این است که مستندساز، باید نسبت به موضوعات دینی هدفمند داشته باشد چرا که سفارش، قائل تر هنری است، البته این مسئله‌ای فراگیر است و تنها در حوزه دین و سینمای دینی مطرح نمی شود. به عبارت دیگر، ناکارآمدی سفارش دهی و سفارش پذیری در همه حوزه‌های تولید اثر هنری خلاصه صدق می کند و باید به این اصل ثابت شده توجه داشت تا بتوان توقع تولید و نمایش آثاری داشت که با مخاطب، ارتباط درستی برقرار کرده‌اند. در واقع، اگر مستندسازی در حوزه دین و بین به درستی صورت گیرد، مردم هیچ با آثار رابطه برقرار می کنند.

حوزه آیینی بخشی به دین از نیاط پنا می کند و بخشی به سنت و مناسک، آیین‌ها، ریشه در تاریخ، سنت، دین و... دارند و در کنار دین قرار گرفتن آنها به مستندسازان کمک می کند تا دوربین‌ها را به این سو بچرخانند. پرداختن به این دو مقوله این حسن را دارد که مستند با باورهای مردم سر و کار خواهد داشت و از این جهت ذهن مردم را به خود مشغول خواهد کرد. نکته قابل اهمیت دیگر در این رونده این است که فیلمی را که پشتوانه پژوهشی نداشته باشد، نمی توان بگ مستند کامل دانست، بحث اصلی این است که چگونه و از چه زاویه‌ای به سمت مسائل دینی برویم. مستندساز اگر هوشمندی و انصاف بر موضوع نداشته باشد دچار افتای همچون خرافات، تحریف، انتقال اشتباه مفاهیم و... می شود.

در این دوره آثار تقسیم بندی موضوعی شدند. اعتقادی به تفکیک بندی ندارم از آنجا که در کشور ما در زمینه نمایش آثار مستند کولمانی وجود دارد، به نظر اگر مستندی را در یک بخش خاص قرار دهیم باعث می شود تا اثر را همگان مشاهده نکنند و این به مستندساز ضربه می زند. سینما حقیقت شاید تنها محمل تخصصی است که امکان مشاهده آثار مستند را فراهم می کند.

در ایران جشنواره‌های مستند زیادی برگزار می شود و اگر قرار باشد هر کدام رویکرد مستقلی نداشته باشند، برپایی آن‌ها ارزشی ندارد.

وجود دارد که در سکوت برای سالار شهیدان عزاداری می کنند. مراسم سخنرانی و سینه زنی با ایما و اشاره انجام می شود. روزی از خیابانی رد می شده، دری نیمه باز بود و دیدم مردم سینه زنی و عزاداری می کنند. هیچ صدایی از آنجا به گوش نمی رسید. وارد محفل شده و با آن‌ها آشنا شدم و مقرر شد تا با هماهنگی مراسم اربعین حسینی تصویربرداری شود. اربعین سال ۸۶ مراسم عزاداری با چند دوربین تصویربرداری شد و در قالب مستند دینی و آیینی به پنجمین دوره جشنواره بین المللی سینما حقیقت ارسال شد.

مستند مرثیه سکوت در قالب ۱۴ دقیقه روایتگر عزاداری تاشنویان تبریز در ماه محرم است. در هیاهو و عزاداری که در سطح خیابان‌ها و تکیا انجام می شود محفل دیگری

یادداشت شهردار علیزاده تهیه کننده مستند، مرثیه سکوت

نقد مجلس ختم و سی‌عزاداری اموات

مستند «حساب و کتاب» (به کارگردانی غلامرضا حیدری) به نقد مجلس ختم و سی‌عزاداری اموات در سال‌های اخیر با بیانی

شاعرانه می پردازد. معنای مرگ به بیننده تذکر داده شده و در عین حال مقایسه‌ای میان آنچه باید در مراسم‌ها شاهد باشیم و نیستیم را به تصویر می کشد. در سد شهر تهران، کاشان و اراک و بیدگل از زمان مرگ تا تفتین و اداب و رسوم به تصویر کشیده می شود. البته زبان فیلم تلخ و گزنده نیست. نتوانسته آداب و رسوم ناخوشیند در تهران به عنوان پایتخت ایران بیشتر بن تصویر درآورد. دو شهر سنتی دیگر را برای مقایسه مد نظر قرار دادیم. بیشتر مستند بر پایه گفتگو و گزارشی از هیچ الماعه است و با بند سازی

بر روی صدا اثر به گونه شاعرانه نزدیک شده تا مستند اجتماعی. مستند از جایگاهی حیثی برخوردار است. به علت عدم موفقیت در شیوه پرداخت ارتباط خوبی میان مخاطب و آثار مستند برقرار نشده است. بیشترین مشکل در زمینه مستند عدم استفاده از زبان تو و تطابق با موقعیت‌های جامعه است. عموماً مستندها مطول، سبزه، تکیه بر فقر و بدون انرژی و حیات است. این بکنواختی باعث شده تا هیچ آثاری از سینمای مستند به عنوان یک هنر جریان ساز نبینیم.

علیه شاه‌محمدی در باره مستند، ده، یک، شخصیت و یک

پژوهش دینی بر مبنای خاطرات کودکی

زمستان سال ۸۵ به روال همه محرم‌ها بی قرار و سرگردان بوده. از هنگامی که به خاطر دارم هیچ محرمی آرامش نداشته‌ام. سال‌های کودکی و نوجوانی به زنجیراتی و حمل پرچم و سه پایه علامت گذشت و سال‌های آغازین جوانی به عکاسی و پس از آن به مستندسازی در این ده روز بی قراری که هنوز هم ادامه دارد روز آوردم. در آن سال طرح مدونی برای فیلمی نداشتم و داخل و اطراف حسینیه کربلائی‌ها می چرخیدم. به تدریج سه نفر که سال‌های قبل نیز دیده

بودمشان توجهم را جلب کرد. عموحسن، حسین مظلوم، سیدصادق، آن سه را کانون توجه تصویرم قرار دادم. آن محرم گذشت و رایش‌های من در من ماند. سه سال بعد شرایط خاص روحی را تجربه می کردم. فصل کردم فیلمی شخصی بسازم از احوالات آن روزهایم. از سر تصادف با چیز دیگر نمی دانم، آن روزهای بی قراری باز مصادف بود با محرم. دوست داشتم در این فیلم شخصی پللی برقرار سازم میان آن سه و احوال من و نیمه. بر مضمون تغییر متمرکز شدم به بهانه تغییر دم به دم احوال و عدد سه. سه شخصیت، امام سوم و نام سه عنصری فیلم، مستند «ده، یک، شخصیت و یک» در قالب ۴۳ دقیقه در قطع دی وی کی را ساختم.

این شش سال بود که سال به سال بیشتر با سه شخصیت فیلم آشنا شدم. سال‌هاست که به جشنواره فیلم کوتاه فیلمی ارائه نمی دهم. چون احساس می کنم در هر دو بخش داوری (داوری انتخاب‌های اولیه فیلم‌ها و داوری نهایی) به خصوصی انتخاب‌های اولیه) عدالت رعایت نمی شود. زمانی می توان درباره جایگاه حقیقی جشنواره‌ای به درستی اظهار نظر کرد که دست کم بخش عمده‌ای از فیلم‌های خوب تولید شده سال قبل در آن حضور داشته باشند. آن زمان است که تازه می توان بحث سلبه در انتخاب‌های نهایی داوری را مطرح کرد. ده هنگامی که بسیاری از فیلم‌های خوب پشت در مانده است. امسال هنوز فیلمی در جشنواره «سینما حقیقت» نبرده‌ام و بالطبع، درباره انتخاب فیلم‌ها نمی توانم نظری ارائه دهم. مشتاقانه امیدوارم فیلم‌های خوب فراوانی در این دوره از جشنواره ببینم.

یادداشت داور

پژوهش رکن اساسی ساخت مستند

اباس غیبی | داور

در جشنواره گذشته هم داور بودم. در این دوره به همراه سه داور دیگر فیلم‌های ۱۵ بخش آزاد، زیست محیطی، دینی و آیینی، قوه نگارانه و پرتره را مشاهده کردیم. از نظر من باید مستندسازان در تولید مستند به سه محور دقت بیشتری کنند. بخش اول اینکه پژوهش را جدی تر بگیرند، اثر را به دور از شتاب زدگی تهیه کنند و به بحث‌های هنری و خلاقیت هنری توجه وافر کنند. در مستند بحث پژوهش رکن اساسی است و باید دقت و ملاحظات جامع‌الاطراف صورت گیرد. با رعایت این سه مطلب مستندات پیش از پستی

نقش خود را ایفا می‌کنند. در بعضی موضوعات قیام‌های مستند، درختانی مشاهده کردیم. در ارزشیابی فیلم‌ها بر سیمایی بودن اثر تاکید زیادی شد. یک اثر خوب مستند باید ساختار سیمایی موضوع، تحقیق، مونتاژ، اثر گذاری و... را داشته باشد. فیلم خوب را می‌توان از تیزر اول شناخت. بخشی از سیمایی سلیقه است اما معیارها و استانداردهایی وجود دارد و مجموعه داوران با بحث‌هایی که پیرامون هر اثر می‌کنند سعی می‌کنند به استانداردها نزدیک تر شوند.

در باره مستند «نقاشی مذهبی...»

لرز و لرزه دیگر

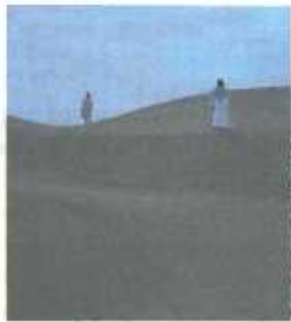
مستند «نقاشی مذهبی...» درباره نقاشی قهوه خنده ای مذهبی و ممنوعیت‌هایی که این هنر در دو، سه سال اخیر با آن مواجه شده، ساخته شده است. پژوهش و طرح اولیه بن مستند، در

جشنواره فیلم مستند «کیش» مورد تقدیر قرار گرفته و در «همایش فیلم‌های عاشورایی» برنده جایزه حمایت از تولید در مرکز گسترش سینمایی مستند و تجربی شده است.

«الهام حسینی» درباره این مستند می‌گوید: در این مستند ضمن اینکه تاریخچه مختصری از نقاشی قهوه خانهای مذهبی، نگاه جامه به این هنر و مسائلی که زمینه ساز صنعت ه شده است مطرح می‌شود. نقاشی مذهبی یک دیدگاه آرمانی شکل گرفته است اما سلیقه هنری رو به نسو در جامعه امروز این هنر آیینی را با بحران رو برو کرده است. این مفهوم در طول فیلم شرح شده و در تیزر پایانی نیز، «آرمان» سلیقه و بحران» به عنوان نکات اصلی مورد اشاره مستقیم قرار می‌گیرند. همچنین سوژه این فیلم در رابطه تنگ‌تنگ یا جامعه امروز و زندگی روزمره مردم طرح شده و همین امر، فرصت پرداخت مدرن و رسیدن به ساختاری تجربی را در مستند «نقاشی مذهبی...» فراهم کرده است.

در باره مستند «عقل سرخ»

اولین فرزند آفرینش؛ دیوانه‌های نوشته‌های شیخ اشراق

مستند «عقل سرخ» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی علی رابع قنات‌نویی، در ۱۶ دقیقه

در باره مستند «شهر برقی»

مشهدی اکبر؛ مرثیه‌خان یک‌از روستاهای دورافتاده

«شهر برقی» به کارگردانی داور نجفی و تهیه‌کنندگی رقیه مختبر، در قالب ۱۲ دقیقه

در باره مستند «چهل سال عاشقی»

دورافتاده

مستند «چهل سال عاشقی» به کارگردانی حسن جعفری و تهیه‌کنندگی میترا روحی‌منش در مدت ۲۰ دقیقه از نگاه یکی از عشایر امام حسین (ع) مراسم آیینی عزاداری را

در باره مستند «چهار سوق دیبان» روایت از زندگی مسالمت‌آمیز افراد از ادیان مختلف

«چهار سوق دیبان» که از محصولات شبکه جهانی جام جم است، روایت‌گر بیشینه تاریخی، سیاسی و مذهبی خیابان ۳۰ تیر تهران است. رضا محمدی درباره این مستند می‌گوید: اثری

که به جشنواره فرستاده شده، قسمت مذهبی این مستند است. خیابان ۳۰ تیر نمادی از کشور و ساکنان این خیابان به عنوان سمبل زندگی مردم قرار گرفته‌اند. در این مستند زندگی مسالمت‌آمیز مردمی با آئین‌های مختلف که در این خیابان با احترام متقابل و زیر پرچم ایران زندگی می‌کنند، به تصویر کشیده شده است. او ادامه می‌دهد: مستند روایی تصویری است، البته بازسازی و نمایش آیین‌ها نیز در اثر مشاهده

می‌شود. راوی (نصرت‌الله حدادی) وارد این خیابان می‌شود و تاریخچه مذهبی را بررسی و با افراد مختلفی گفت‌وگو می‌کند. و این هم نظر سازنده این مستند درباره جشنواره «وقتی فیلمساز اثر خود را در جایی مانند سینما حقیقت می‌پند، دو نمره مثبت برای او دارد، در وهله اول تشویق می‌شود و در وهله بعدی، اشکالات کار خود را دیده و در کارهای بعدی می‌گویند تا اثر بیشتری را خلق کند.»

تقسیم بندی موضوعی که در این دوره جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت اتفاق افتاد به تخصصی تر شدن جشنواره و دقیق تر شدن آثار کمک زیادی کرد. برگزاری جشنواره ه انگیزه بخش و امید آفر است و باید تقویت شود. سینما حقیقت پناهگاه برای مستندسازان، به خصوص جوانان است. هر ساله باشکوه تر برگزار شده است. در این دو از پنج نسل مستندساز آثاری را دیدیم. جوانان افشای جدیدی پیش رو دارند و جای امیدوار زیادی وجود دارد.

با موضوع اولین فرزند آفرینش در شیراز تول شده است. تهیه‌کننده و کارگردان این مستند، درباره آن می‌گوید: این فیلم که بر اساس نوشته‌های شیخ اشراق (سهروردی) آوا شده است، به ساجری آفرینش انسان، دانست ازلی عشق انسان و خدا. هیوط انسان و حق عشق در انسان پرداخته است. روایت مستند گونه‌ای است که از آفرینش انسان آغاز شده و جهان صنعتی امروز پیش می‌رود.

وی می‌گوید: از ویژگی‌های مهمه این فیلم استفاده از متون کهن فارسی است. متونی به خصوص در برخورد با نسل جدید، غریب مان است.

این هم جمله‌ای از «قنات‌نویی» درباره «مستند دینی و آیینی»: «به هر حال مستند، کنکاشی روح و کالبد جهان است. در مستند دینی آید کنکاشی در آیین‌ها و کهن‌نگوهای دینی اند می‌شود که معمولاً نگرشی نو و چشم‌انداز متفاوت را نسبت به انگوها در پیش می‌گیرد.»

روایتی از زندگی پیرزنی دارد که با عشق به ما شهیدان برای روشنی در ایام محرم شمع ساز می‌کرده است.

«داور نجفی» درباره این مستند می‌گوید: «شهر برقی» داستان زندگی «صفورا» است. پیرزنی که با شمع سازی سنتی امرار معاش می‌کرد. صفورا کارش را با فلسفه قیام حسب مرهمی می‌آویزد. از کودکی با عشق به حسب (ع) کار می‌کند. اما دهه‌های این راه می‌شو حقیقتی که در فلسفه عاشورایی حسینی ظهور می‌رند، بهانه‌ای می‌شود برای کسانی برای تدوین این شکوه بزرگ به کارهایی چون شمع سازی، جرقی سازی، زدن تکیه و غیره رو می‌آورند.

نجفی معتقد است: «جشنواره سینماحقیقه در ای است به روی فیلم‌های مستند که با مقام دینی، حقیقت‌یافته در نار و پیوند زندگی را نمایش می‌کنند. در جشنواره می‌توان با ساسا مستندسازان آشنا شد و از تجارب هم بهره برد.

پرامستند نمی‌سازند؟

هواس از مشکلات تولید در عرصه مستند

حبیب الله هوسیان

من از سینماگرانی هستم که علاوه بر فعالیت در عرصه سینمای حرفه‌ای، خیلی دوست دارم مستند کار کنم و دغدغه ساختن این دست فیلم‌ها را همیشه یا خوب داشته‌ام که از نمونه‌هایش می‌تواند به کاری با موضوع جدایش‌های آمریکا در منطقه آمریکای لاتین و دیگری یک در ایران و قسمتی که در شبکه یک و مستندی که در ایران و عمان درباره شهید بهشتی ساختم اشاره کنم.

سینمای مستند هم مانند سینمای حرفه‌ای و داستانی مشکلات خاص خودش را دارد. اولین مشکلی که فیلمساز با آن روبرو است این است که دغدغه‌ها، آرمان‌ها و نیازهایی که خودش احساس می‌کند، باید بتواند به آنهایی که قرار است از ساخت فیلم مستند پشتیبانی کنند، انتقال دهد.

شاید ساخت فیلم مستند در ظاهر ساده‌تر از ساخت فیلم داستانی به نظر بیاید اما در باطن، پیچیدگی‌ها و مشکلات خاص خودش را دارد و در شکل‌های دیگری نمود پیدا می‌کند.

مستندساز در اولین قدم باید بتواند حمایت جذب کند. حمایتی که از نظر مالی، معنوی و جذب پشتیبانی‌های مختلف، بتوانند از مستندساز حمایت کنند تا او بتواند کارش را انجام دهد. این موردی است که غالباً مستندسازان در قدم اول با آن روبرو می‌شوند و در ادامه رسد، آنها را با این مستندساز پیچیده‌ای روبرو می‌سازد.

باید به این واقعیت توجه داشته باشیم که سینمای مستند از نظر فرم با شکل‌های دیگر سینما تفاوت دارد و نه از نظر محتوا. آنها که فرم مستند را برای ارائه دغدغه‌های خود در قالب سینما انتخاب می‌کنند، از آن تاثیرگذاری خاصی نمی‌توانند توقع دارند. چرا که اینجاست باور پذیری مخاطب در مواجهه با فیلم مستند، تفاوت دارد.

تشکلی مانند مرکز جستش سینمای مستند، و تجربی می‌تواند تا تمرکز روی حل مشکلات مستندسازها نقش خوبی را در این پروسه ایفا کند. مرکز، باید فضای جدی‌تری را برای مستندساز ایجاد کند و مستندسازان را در آنجا جمع کند. مرکز هم حمایت خود را مطرح کند و هم نیاز آنها را برآورده سازد و پاسخگوی مشکلات آنها باشد. نام مرکز را از آنجا می‌آورم که ساموریت سامان‌دهی به عرصه مستند را در تعریف خود دارد و در مصوبت شدن فضای تولید و نمایش در عرصه مستند، می‌تواند به گونه‌ای کار کند که هیچ فیلمسازی و مشکلات موجود در این عرصه نپراسد.

بلندی‌بافت‌های تاریخی شهر تهران

آماده‌تعمیر و با فیلمسازان مستندسازی

تاریخی مستند

آگاهی پیدا کنند. مناسفانه هم‌اکنون اکثر مستندهای تاریخی مربوط به شهر تهران در محدوده مرز تهران است. در حالی‌که در شهر تهران، مکان‌ها و کوچه‌ها و خیابان‌های تاریخی بسیاری وجود دارد که باید همه آنها معرفی و شناسایی شوند تا بتوان آنها را حفظ و دست‌ساز فروری‌ها را کوتاه کرد.

انتظار شما از مستندسازان برای معرفی هویت و تاریخ شهر چیست؟ من فکر می‌کنم مستندسازان در کنار همه کارهایی که برای جذاب‌تر شدن مستندشان انجام می‌دهند، باید آموزش و فرهنگسازی لازم را نیز در فیلم‌هایشان به مخاطب ارائه دهند. تأثیرگذاری که این آموزش‌ها می‌تواند داشته باشد در برابر میراث‌های مستقیم و غیرمستقیم است که ما انجام می‌دهیم. بزرگان همواره گفته‌اند که زبان تصویر معجزه می‌کند. مشکلی که الان ما با آن درگیر هستیم آن است که مردم ساکن یک محله تاریخی از ارزش‌های فرهنگی و حتی اقتصادی محل زندگی‌شان آگاه نیستند. اگر این آگاهی به آنها داده شود، قطعاً هیچگاه آنها حاضر به ترک محل زندگی خود نخواهند بود.

حتی می‌تواند به این اشاره کنند که مردم به چه شکلی با ما برای کسب و نگهداری هویت تاریخی یا شهرداری و میراث فرهنگی مشارکت داشته باشند.

اما در این میان مستندسازان نیز همواره به کمک‌های شما و با سازمان میراث فرهنگی احتیاج دارند. بازها اعلام شده که فلان فیلمساز امکان حضور در یک مکان تاریخی شهر تهران را ندارد یا آنکه آنقدر اسیر کاغذبازی‌های اداری می‌شود که عطا را به نقابش می‌بخشد.

بله قبول دارم که برای ورود به محدوده‌های تاریخی به ویژه مکان‌هایی که ثبت ملی شده‌اند سختی‌هایی وجود دارد. اما ما همواره در تلاشیم که مشکلات را حل کنیم. هم‌اکنون شهرداری در کنار سازمان میراث فرهنگی در تلاش برای حفظ هویت تاریخی شهر است و تاکنون نشده که فیلمسازی به ما

تهران کلانشهری است که به رغم تصور اشتباه همه شهروندان، به غیر از برج و ماشین و تراфик چیزهای دیگری هم دارد. بازاری دارد که قدمت آن به ۴۰۰ سال قبل می‌رسد. اما کمتر کسی است که از این موضوع آگاهی داشته باشد. محله‌هایی دارد که این روزها تنها خانه‌های باستانی برای پیرمردها و ریش سفیدهای شهر باقی مانده است. تلخ است گو بگویم تهران شهری بر از تاریخ و هویت است که این روزها کمتر کسی سراغی از آن می‌گیرد. اما گداری این حقیقت تلخ مورد توجه خبرنگاران و مستندسازان تاریخی قرار می‌گیرد و مستندهایی نیز از تاریخ و هویت تهران ساخته و پخش شده است. مستندهایی که به زعم کارشناسان کافی نبوده و باید برای نجات این کلانشهر تلاش‌های بیشتری صورت گیرد. یکی از این کارشناسان بهروز کانیف مدیر بافت‌های تاریخی شهر تهران است که به دهانه جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت دوازده گفتگو نموده و درباره انتظارگشتی از مستندسازان برای نجات بافت تاریخی تهران سوال کرده.

تاکنون مستندهای بسیاری از بافت تاریخی تهران ساخته و پخش شده است. پس چرا ما هنوز شاهد تخریب تکه تکه بخش‌های تاریخی شهرمان هستیم.

من فکر می‌کنم که صرفاً ساخت مستند نمی‌تواند باعث تاریخی را از خطر تخریب نجات دهد. این مستندها باید به اندازه‌ای تأثیرگذار باشد که مردم را هم به نوعی نسبت به نگهداری از این بافت‌ها مسوولانه‌تر کند. اگر نه قرار باشد مستندی ساخت و در یک برنامه تلویزیونی پخش شود، کارگش نخواهد بود.

اما خوبی ساخت این مستندها این است که مردم را نسبت به شهری که در آن زندگی می‌کنند، آشنای کند. بله، اما شهروندان تا چه اندازه قرار است از تاریخچه متلاش‌کنالی همچون بازار،

مراجعه کند و مشکلات حقوقی و مجوزی را برایش حل نکند. چرا که فکر می‌کنیم که مستندسازان و خبرنگاران بهترین یاران ما در شهرداری برای نجات هویت و فرهنگ باقی مانده از شهرمان هستند.

آیا تاکنون مستندنگاری تصویری از تک‌تک محله‌ها و کوچه‌ها و گذرهای تاریخی شهر تهران شده است؟

تا آنجا که من اطلاع دارم نه. البته سازمان میراث فرهنگی استان تهران اقداماتی انجام داده است اما به این شکل که شما اشاره کردید، گمان نمی‌کنم صورت گرفته باشد.

در این زمینه مدیریت بافت‌های تاریخی شهر تهران قرار است اقدامی انجام دهد؟ برنامه ریزی ندانم. اگر مستندسازان علاقه مند هستند می‌توانند به دفتر ما مراجعه کرده و می‌توان با انعتان تقاضای نامه این کار را به سرانجام برسانیم.

شناخت شما از سینمای مستند تا چه اندازه است و آیا تاکنون اتفاق افتاده که برای تماشای یک فیلم مستند در داخل سالن سینما بلیت تهیه کنید؟

در زمینه خرید بلیت برای تماشای فیلم مستند تاکنون این اتفاق نیافتاده است و اصولاً فیلم‌های مستند به ویژه مستندهای تاریخی را از تلویزیون تماشا می‌کنیم. چقدر خوب است که مسوولان و دست‌اندرکاران سینمای مستند فضایی را برای کران فیلم‌های مستند ایجاد کنند تا مردم آنها از طریق تلویزیون مستند تماشا کرده و برای دیدن فیلم‌های خوب مستند به سالن‌های سینما بروند.

Logo for 'CINEMA VERITE' with the word 'حقیقت' in large stylized letters.

یادداشت

مروری آماری بر مستندسازی
از گذشته تاکنون (۱)

گونه‌های گوناگون به انبوه‌سازی رسیده

حسین گنی

در سیمای ایران تا سال ۱۳۵۷ تنها ۲۴ فیلم مستند تاریخ نگار ساخته شده بود. «مستند تبلیغی» به عنوان ناصحی جزوهای روشن دارد. این مستند می‌گوشد بسیاری از نابوری‌ها را نابود کرد از سبیلی، پدیده و سازمانی تعریف کند. در این نوع مستند، سازنده می‌گوشد یا حداقل بهره‌گیری از تصویربرداری و آرایه منتی دانشین و ریبا، پدیده مورد نظر را عرضه کند حوزه موضوعی بهره‌براری شده در این نوع مستند بسیار زیاد است و اصلاً نیازی به یافتن موضوع نیست چون از هر پدیده‌ای می‌توان فیلم تبلیغی ساخت و آن را شناساند. مستند روزگاری «از آن گونه‌هایی است که برای ساختن باید رنج و زحمت بسیار کشید. چون قبل از ساخت به پژوهشی کامل نیازمند است. مفهیمی چون آب و آبیاری، انقوزه، بلوط، بوم سیمین، پوشاک، تالاب و... در آن‌ها دارند. «مستند شکل‌گرا» عمدتاً فرم است و می‌گوشد با نور، رنگ، صدا و زوایای دوربین اثری پدید آورده کند و مفهیمی چون جرس، سبید، چشم‌انداز، ریتم، مرگ سیاهوش، نخل و... در این گونه بسیار زیباتر از اصل جنود گر می‌شوند.

«مستند جنگی» (دفاع مقدس) تا پیش از انقلاب ما حتی یک مستند در این باره نداریم. اما با شروع جنگ عراق علیه ایران این گونه هم از نظر تکنیک و هم از نظر ساختاری و حتی آماری گسترش یافت. عمدتاً این فیلم‌ها از تلویزیون پخش شد. در واقع از سال ۵۷ به بعد فیلم‌های مستند به ویژه جنگی در کشور ما ساخته شد که فوق‌العاده هستند. «مستند سیاحت‌گر» این گونه مستند علاوه بر این‌که پدیده‌ها را بدیع کرده و نمایش می‌دهد مخاطبان را وادار می‌کند در شرایط آن فضا را نزدیک مشاهده کنند مفهیمی چون آشنانشان‌های ایران، آلاچیق، ایبانه، ابرو، قلعه لموت، بیابان و کویر، جزایر ایرانی و... دهها پدیده دیگر در این گونه جای می‌گیرند. «مستند شاعرانه»، در این مستند وقایع اجتماعی، تاریخی، انبیه تاریخی، فرش و نخ و... به زبانی شاعرانه ارائه می‌شود. در متن راوی عمدتاً حکم یک قطعه ادبی را دارد. «مستند شرح حال» یا «مستند پرتره» نگر دو پدیده را در آن واحد می‌طلبد شخصی مورد نظر و تحقیق و تفحص در زندگی او. اصولاً در این مستند می‌توان برخی از ناسامانی‌های شخص مورد نظر را تهیه گرفت و با برچسته کرد. «مستند عمی»، در این مستند فیلم‌ساز با خیال و رویا و انشائونویسی رویز نیست بلکه با علوم پایه رویز و است. قطعیت ویژه‌ای که علم آن را به اثبات رسانده است. «مستند قوم‌نگاری»، این مستند می‌گوشد از طریق تصویر و کلام، مفهیمی چون ترکمن، تاراز (کوه)، بوط، جلوه‌های زندگی مردم روستایی و... را ارائه دهد از این مستند در سیمای ایران تولیداتی نبود وجود دارد.

مستند «فقط کمی نور» روایتگر روستایی در خراسان شمالی است که در حدود سه قرن است که در آن کوه‌کان ناپیدا متولد می‌شوند.

با سید حامد نویزی، کارگردان این فیلم صحبتی کوتاه کرده ایم.

چگونه از موضوع فیلم با خبر شدید؟

از طریق یکی از دوستانم در این مسئله آشنا شدم. اطلاعاتی در محیط اینترنت موجود نبود. از طریق فرستادگی و اسنادی این روستا را پیدا کرده و شروع به تحقیق کردم.

چگونه داستان پرداخت می‌شود؟

مستند با دیالوگ‌ها و اعتراضات مردم شروع می‌شود. با ساختاری گزارشی مرده بدون اینکه از روشن بودن دوربین مطلع باشند درباره وقعه‌ای صحبت می‌کنند و از این طریق داستان مستند به پدیده توضیح داده می‌شود. در این میان تصاویری از زندگی مردم و مشکلات نیز وجود دارد. هدف از ساخت این مستند حل کردن مسئله نیست چون راه حلی ندارد.

مستند «فقط کمی نور» در چه سالی ساخته شده است؟ چند دقیقه است؟

فیلم در سال ۸۸ به تهیه کنندگی حوزه هنری ازک در قالب ۲۲ دقیقه ساخته شده است.

این مستند تاکنون در چه جشنواره‌هایی حضور داشته است؟

نور

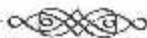
سید حامد نویزی، کارگردان مستند «فقط کمی نور»

دنیای حال و هوای شما چگونه است؟

نظر شما درباره برگزاری جشنواره‌ها مانند نیشما حقیقت چیست؟

اولین حسن این جشنواره این است که ست بوده و محلی برای نمایش آثار مستند فرا شده است. از سوی دیگر به فیلم‌سازان پها می‌شود و تشویقی برای آنها محسوب می‌شو

در آخرین دوره‌ای که بخش مستند از جشنواره فجر جدا نشده بود، جشنواره فیلم کوتاه نال، جشنواره منطقه‌ای نال، جشنواره حقوق بشر نال، جشنواره استکهنم و جشنواره دیگر حضور داشته و تاکنون برنده جوایزی نیز شده است.

تولید شرق

سعادت علی سعیدپور کارگردان و تهیه‌کننده مستند «آب و آیین»

مستند شما از آن دسته است که...

آیین و آداب و عادات کما فی السال

ترسیم از واقعیات به سوی انتزاعات حرکت کرده. بیشتر تصاویر در انعکاس آب نشان داده می‌شود.

مدت اثر چند دقیقه است و مراحل ساخت آن چقدر به طول انجامید؟

مدت مستند آب و آیین ۱۰ دقیقه است. تصویربرداری حدود یک هفته طول کشیده و در مدت ۱۰ روز تدوین شده است.

روند تحقیق و پژوهش چگونه بود و روند ساخت اثر به چه شکلی بوده است؟ برای جمع‌آوری اطلاعات از نقش آب در

مستند «آب و آیین» با روایت نور مقدس و نقش آب در زندگی انسان در صفحات ذهن بینندگان مستند ورق می‌خورد. با «سعادت علی سعیدپور» کارگردان و تهیه‌کننده این مستند گفت‌وگویی انجام داده‌ایم که در پی می‌آید.

درباره موضوع مستند «آب و آیین» توضیح می‌دهید؟

این مستند درباره خلقت انسان و نقش آب در زندگی از تولد تا مرگ است. این اثر شکل‌گرا و انتزاعی بوده و با موسیقی همراه است. در این

زندگی انسان در اسلام، آیین‌های ایران باستان و ایران معاصر کار تحقیقاتی انجام دادیم. البته چون مدت مستند کوتاه است پژوهش گسترده نبود، اما عمیق بود. روش تحقیق هم کتابخانه‌ای بود و تنها برای مدتی به جهت لوکیشن‌ها تحقیقات میدانی کردیم. کارگردان فرم‌گرا و شکل‌گرای هست. این مستند با محوریت مسائل دینی و تمایز نور مقدس در قالب فرم ساخته شده است.

ارزیابی شما از جایگاه مستندهای دین و آیینی چیست و چرا این موضوع را برای ساخت فیلم مستند انتخاب کردید؟

فیلم‌ساز باید به حد کمال و تزکیه نقد برسد تا بتواند اثر قابل قبولی در حوزه دین و آیین بسازد. فیلم‌سازی موفق است که درک صحیحی رسیده باشد و بتواند لایه‌ها زیرین خودش و سپس جامعه‌اش را بکاود و علت علاقه‌ام به «دین و آیین» این موضوع را انتخاب کردم. با کارهای فرسوده گزارا است می‌توانم با مخاطبان ارتباط برقرار کرده دغدغه‌ام را بیان کنم.

ارزیابی کلی شما از برگزاری جشنواره سینما حقیقت چیست؟

موضوع بنده این دوره از جشنواره جرات برنگ و ارزشمند است. اما مناسفته به نقد می‌رسد. حمایت‌چندانی از مستندسازان نمی‌شود.

آیا این مستند در جشنواره‌های دیگری هم شرکت داشته است؟

در جشنواره رویش سال ۸۹ در بخش مسابقه شرکت کرد. همچنین در جشنواره نماز نمایش سال ۸۹ در بخش مسابقه شرکت کرد. همچنین در جشنواره نماز نمایش سال ۸۹ در بخش مسابقه شرکت کرد. همچنین در جشنواره نماز نمایش سال ۸۹ در بخش مسابقه شرکت کرد. همچنین در جشنواره نماز نمایش سال ۸۹ در بخش مسابقه شرکت کرد.

اکران فیلم‌های مستند؛ چرا به چه‌گونه

مستند کار

چرا کسانیکه قرار است

مستند کار

مجموعه‌های

هر زمان بحث درباره اکران فیلم مستند مطرح می‌شود، یا مسئولان در این باره صحبت می‌کنند و یا فیلمسازان، در حالی که مخاطب اصلی چنین فیلم‌هایی در وهله اول باید مردم باشند و در این شرایط است که فیلمساز یا فیلمساز و مسئول نیز با تصمیم‌گیری‌اش در این فضای سطح گاهی و فرهنگ مردم قدیمی بر داشته‌اند، اما چرا این ساله را همواره نادیده می‌گیریم؟

روی این تصمیم‌گیری‌های فیلمسازان و مستندسازان

فرهاد ورغرام از پیشکوتان عرصه مستندسازی است، تا به حال مستندهای زیادی ساخته که در زیر مجموعه مستندهای فرهنگساز قابل تعریف‌اند، تحقیق و پژوهش‌های بسیاری را به انجام رسانده که برخی از آنها قرار است در قالب کتاب به چاپ برسند و در بسیاری از جشنواره‌ها در جایگاه آژور و عجز جایزه انتخاب حضور داشته‌اند. ورغرام در شرایط کنونی که فقه‌هایی برای اکران مستند برداشته شده، این تصمیم را نیازمند برنامه‌ریزی‌های جدی می‌داند. کارگردان مستند «پستگاه» درباره اکران فیلم‌های مستند و چرایی و چگونگی‌اش در توضیحی بیشتر گفت: هر قدری که برای نمایش مستند انتخاب شده خوب است، اما آنچه در این میان خوب‌اند نیست، این است که برای تصمیم‌گیری در همه این امور یاری فیلمساز را به نسیان می‌کشند، در صورتی که فیلمساز باید کار خودش را انجام دهد و کارهای مدیریتی به عهده مدیر باشد.

وی همچنین اظهار کرد: امروز اکثر فیلمسازها هر کاری به جز فیلمسازی انجام می‌دهند؛ داوری، تشکیل گروه‌ها و دورگ‌شاپ‌های متعدد... این مسئله بد نیست، اما فیلمسازانی که کمتر به فیلمسازی می‌پردازند، می‌تواند به خوبی از عهده چنین کاری برآید. او در ادامه صحبت‌هایش به عطفی اشاره کرد: به اعتقاد من، کسانی مانند آقای نهایی‌نژاد از آنج که پهنه سینما را بسیار وسیع می‌نگرد و دیدگاه‌های شخصی‌شان را در هر کاری دخالت نمی‌دهد و از سوی دیگر، به دلیل تعارض

جدیدش در مستند، تاثیر زیادی در ادبیات مستند گذاشته است، برای این کارها مناسب هستند، چرا که به نظر من، فعالیت‌های کنی مثل او به تنهایی به اندازه یک استیو مؤثر است! این فیلمساز در شرایط کنونی درباره انتخاب فیلم‌هایی که فرار است به تعریفش در آید، اذعان کرد: فرض کنید که در این شرایطی که می‌گوییم، هنرمندان شورای انتخاب تشکیل بدهند، اگر فردا مدیری که چنین پیشنهادهای می‌دهد، عوض شد، چه اتفاقی می‌افتد؟ از سوی دیگر، پس از این اتفاق، اتفاق‌های دیگر هم پیش خواهد آمد، برای مثال این مسئله به وجود می‌آید که چرا به سبب جوان اهمیت نمی‌دهند و...

او در پایان اضافه کرد: شما در تمام دنیا کمتر رئیس مستندسازی پیدا می‌کنید که مدیریتی را به عهده داشته باشد و در عین حال فیلمساز نیز باشد، اصلاً اغلب آنها جامعه‌شناسی و حقوق خوانده‌اند، یا کمتر نخب‌کننده‌ای را پیدا می‌کنید که سینما خواننده نشده، درست برخلاف تفاق‌هایی که در اینجا شاهد آن هستیم.

مردم‌گرا تماشای فیلم مستند تشویق کنیم

شهرام درخشان از مستندسازان ایرانی است که در بسیاری جشنواره‌ها حضور موفقی داشته و از فیلمسازان شناخته‌شده‌ای به شمار می‌آید، که دیگر چندین نیازی به معرفی ندارد. درخشان در بحث اکران سینمای مستند، حضور مردم را سبب‌ترین عامل به شمار می‌آورد و اینکه وظیفه اصلی ما تشویق مردم به تماشای این فیلم‌ها است و لازمه این کار هم اطلاع‌رسانی صحیح است.

این فیلمساز در توضیح بیشتر صحبت‌هایش گفت: اکران آثار مستند در سینما سپیده که امسال اتفاق افتاد، فرصت خوبی است، اما کافی نیست، چرا که اگر قرار است فیلم‌های مستند مخاطب عام پیدا کنند، باید تسهیلات گسترده‌ای داشته باشیم. وی افزود: تبلیغاتی که از طریق صدا و سیما و روزنامه‌ها صورت می‌گیرد، به طور قبلی بسیار مفید خواهد بود، زیرا مرده در جریان این اتفاق نیستند و با انعکاس آن در رسانه‌های

تقارن از گود

تحلیل بر سخنان اخیر ابازی در جمع مستندسازان

حمایت که کیفیت هر بخش

علی افشار

حضور و سخنان معاون امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران در جمع چهره‌های مطرح فیلمسازان مستند کشور از اخبار روز گذشته بود که تقارن این رخداد با روزهای پرباری جشنواره، حائز اهمیت است.

وی در جمع مستندسازان به ایراد سخن پرداخته و گفته است: زشت و زیبایی‌هایی که به واسطه زندگی هر روز در شهر ما آن‌رو می‌شود و واقعیاتی انکارناپذیر است که هر یک از آنها اهمیت تبدیل شدن به دوربین یک اثر هنری را دارند و تهران ایلامند نگاه هنری به فرصت‌ها و تهدیدهای زندگی شهری است.

ابازی در این جمع هم چنین گفته: در سال‌های اخیر مدیریت شهری در مسیر گذر از سازمان خدماتی به نهاد اجتماعی، زورگردها، توسعه فعالیت‌های فرهنگی و هنری را در راس برنامه‌های خود دنبال کرده و در حوزه مسایل اجتماعی خوشبینانه توسعه‌یافته است. شماراتی برادر عموم ایجاد کند و خواسته‌ها و مطالبات شهروندان از شهرداری را از ابراهیم خدمات شهری به سمت و سوی ایجاد برنامه‌های فرهنگی و هنری سوق دهد.

ابازی در ادامه به این نکته هم اشاره کرده که تمامی این موارد از انجام فعالیت‌های فرهنگی، هنری و مذهبی تا زیورویی یا انواع آسیب‌های اجتماعی واقعیت اجتناب‌ناپذیر زندگی شهری و مدیریت کلان شهری است که برای یک هنرمند و نگاه تیز و موشکافانه او می‌تواند حکم یک سوزن ناب و بکر را برای تبدیل شدن به اثر هنری داشته باشد.

قطعه در شرایطی که سینمای مستند ایران نیازمند حمایت مادی و معنوی است، زمینه‌سازی برای فعالیت سینماگران در این عرصه اقدامی مهم است و تأکید بر اهمیت این عرصه توسط مدیران امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران، قابل توجه و تأمل است.

گذشته از حمایت کلی این مقام مسئول در شهرداری، موجهه او با حقیقت سینمای مستند نیز جانب است و در شرایطی که شاید به نظر برسد مدیریت شهرداری چندان هم با نگاه متعادل و خالص و درست که قطعا به نقد و انتقاد جمعی نیز گرایش می‌یابد، نباید موقوف باشد مادام که این جمله از سوی «ابازی» که «هنرمند باید با نگاه تیز و موشکافانه آسیب‌های اجتماعی را ببیند» اثر از حد حرف گذر کند و به عمل برسد، منابع براری برای سینمای مستند در گونه‌های مختلف موضوعی خواهد داشت.

چه خوب است که «ابازی» و سایر مدیران و معاونت‌های مختلف شهرداری توجه داشته باشند که تصویر اجتماع در فیلم مستند، در همه گونه‌های مستند (از مستند اجتماعی و تاریخی گرفته تا مستند آئینی و پرتره و...) زمینه‌هایی هستند برای تولید مستندهای ماندگار و به فعل در آمدن آینده معاون اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران در حمایت از این سینما به شرطی که در اختصاص بودجه و فرصت، عدالت را پیش از همیشه در نظر بگیرند تا علاوه بر ارتقای میزان تولیدات که امری لازم است، کیفیت آثار هنری به‌ویژه در عرصه مستند، قابل دفاع باشد.

نقد فیلم مستند بی‌بند

یجاد فرهنگ تماشای فیلم‌های مستند در میان لایه‌های مختلف اجتماع، اتفاق نیست که با تصمیم‌گیری یک مدیر یا حتی یک فیلمساز صورت گیرد، چرا که نمی‌توان یک‌شبه چنین اتفاقی را به وجود آورد و از مردم خواست که به تماشای فیلم‌های مستند بنشینند، به وجود آوردن این اتفاق نیازمند ایجاد یک فرهنگ است. البته اگر در میان دغدغه‌هایی که برای روزمره همه مردم وجود دارد، جای‌ها برای تماشای مستند باقی مانده باشد!

اگر همین حالا هم برای این کار به یا خیر، سوال‌ها متول می‌کنند که حاصل زحمت‌ها و برنامه‌ریزی‌هایمان را به نظره بنشینیم، البته اگر برای مدیری بالا سرمان راندمان کاری‌اش و برای فیلمسازانی هم تنها پرداختن به دغدغه‌های شخصی‌اش مطرح نباشد شاید برای پاسخ دادن به این سوال که چه زمانی به این قضیه به صورت جدی فکر کرده‌ایم و چه راهکارهایی را پیشنهاد می‌کنیم، هنوز دیر نباشد پس از همین حالا شروع کنیم!

گوناگونی جنوب

۲۳ دقیقه، ایتالیا، ۲۰۱۰

کارگردان: جینوس ریچارد

فیلم نامه نویس: جینوس ریچارد

فیلم بردار: جیکوب استازک

تدوین: جینوس ریچارد

صدا: جینوس ریچارد

تهیه کننده: جورج زالر

پخش: مدرسه فیلم مستند، تویزیون و رسانه های جدید زیگ

خلاصه داستان: مردم در صف طولانی بر ساحل پرو ایستاده اند، جلیته های نبات به آن ها داده شده است. قایق کوچکی در موج های خروشان منظر است تا آن ها را به کشتی ای فورترز آنجا ببرد.

بیوگرافی: او یک کارگردان و تدوین گر برلینی است. فارغ التحصیل در رشته جامعه شناسی از دانشگاه FU برلین او همچنین در رشته کارگردانی فیلم مستند در دانشگاه زیگ ایتالیا تحصیل کرده است.

الماس سیاه طلای احمق

۱۱۱ دقیقه، فرانسه، ۲۰۱۱

کارگردان: پاسکال لامچه

فیلم نامه نویس: پاسکال لامچه

فیلم بردار: پاسکال لامچه

تدوین: پاسکال لامچه

تهیه کننده: روجه پروداکشن

پخش: جیوا فیلمز

خلاصه داستان: این فیلم مستند هر باره ای یک شبکه بین المللی در مورد سوداگری و قاچاق پسران آفریقایی در پوشش فوتبال است.

بیوگرافی: مستند «الماس سیاه طلای احمق»، ۲۰۱۱

«زنده با کسلمان»، مستند تویزیونی، ۲۰۰۷

«زیبای فرانسوی»، مستند تویزیونی، ۲۰۰۵

«منهم ردیف یک نلسون ماندلا»، مستند تویزیونی، ۲۰۰۴

مستند «شهر صوفیا»، ۲۰۰۲

بچه های انقلاب

۹۰ دقیقه، ایرلند، ۲۰۱۰

کارگردان: شین و سالویان

فیلم نامه نویس: شین و سالویان

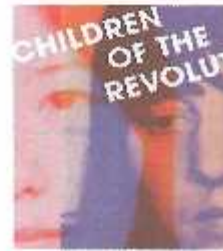
فیلم بردار: اناسم فیک، آکسل شنیپات، رابین پروین

تدوین: فرانک مک گرات، بن بانس، شین و سالویان

صدا: یوهانس شمازر، زینگر

تهیه کننده: شین و سالویان، ترنس میسن فیلمز

پخش: ترنس میسن فیلمز

خلاصه داستان: این فیلم مستند داستانی روایتگر داستان «زورلیک ماین هوف» و «فوساکو شیگه نوبو» می باشد. زمانی که از جنبشی دانشجویی در آلمان و زاین در سال ۱۹۶۸ ظهور کردند و به رهبران تروریست زن زمان حود تبدیل شدند. آنها اقدام به سوزاندن و کشتار در وینام کرده و همچنین شروع به نابودی نیروهای سرمایه داری در کل جهان انقلابی کردند.

بیوگرافی: مستند «بچه های انقلاب»، ۲۰۱۰

«سیتمای زان لوک گنار»، مستند تویزیونی، ۲۰۰۹

مستند «اربرت اف گندی با بد بچر: ترور بابی گندی»، ۲۰۰۷

فیلم کوتاه داستانی «لیجوی که شده»، ۲۰۰۲

«نسل دوم»، ۲۰۰۰

حلیجه، کودکان گمشده

۷۱ دقیقه، آلمان، ۲۰۱۰

کارگردان: اکرام هیدو

فیلم نامه نویس: اکرام هیدو

فیلم بردار: اکرام هیدو

تدوین: سندرا هوبنر، فرانسیز کافون برلین

تهیه کننده: اکرام هیدو

پخش: شرکت فیلم دو مارش

خلاصه داستان: برنده بهترین فیلم مستند در جشنواره فیلم مد، جشنواره دیار بکیر، ۲۰۱۱

خلاصه داستان: علی به گورستان شهر حلیجه در کردستان عراق می رود. روی روی سنگ قبری که نام خودش بر روی آن حک شده ساکت می ایستد. علی بعد از ۲۱ سال از ایران به شهرستان بومی خودش حلیجه برمی گردد و به دنبال خانواده گم شده اش می گردد. پنج خانواده آمید داشتند که او فرزند گم شده شان باشند آیا علی پسر گم شده آنهاست؟

بیوگرافی: اکرام هیدو در سال ۱۹۷۲ در مناطق کردنشین سوریه به دنیا آمده است. بعد از تحصیل در دانشگاه لانریکا در رشته علوم بهداشتی به همراه خانواده اش به دلایل سیاسی راهی آلمان شد. اکرام هیدو در پایان تحصیلاتش را در رشته کارگردانی سینما در سال ۲۰۰۹ و در آکادمی هنرهای رودر تمام کرد. اکرام هیدو در برلین زندگی می کند و به عنوان یک فیلم ساز مستقل، فیلم بردار و تهیه کننده کار می کند. فیلم «حلیجه» برنده کار گمشده» اولین فیلم بلند است

در جبهه داخلی

۸۷ دقیقه، ایرلند، رومانی، ۲۰۱۱

کارگردان: دیتر آنر

فیلم نامه نویس: دیتر آنر

فیلم بردار: نورا آگایی

تدوین: ریکس تا مالا، یو الکساندر، رادم کاتالین کریستوتیا

تهیه کننده: کرسستان، مونگا و دیتر آنر

پخش: شرکت پخش فیلم شرقی و غرب

خلاصه داستان: این فیلم وقایع زندگی آلمین و خانواده اش را در طول یک سال در ترانسیلوانیا نشان می دهد. در سینمایی مستقیم، این مستند با نشان دادن روزمرگی، تلاش مردم برای انطباق زندگی سنتی شان با دنیای جدید نشان می دهد، جایی که سنت به تدریج جای خود را به مدرنیته داده است.

بیوگرافی: دیتر آنر در سال ۱۹۷۰ در ترنسیو تیای رومانی به دنیا آمده است. او به عنوان یک فیلمساز، پراتور دوربین و تدوین گر فیلم کوتاه فعال بوده است. «در جبهه داخلی» دومین فیلم مستند او است.

زندگی، راهریس درو

۸۱ دقیقه، فرانسه، ۲۰۱۱

کارگردان: مارک ویمولر

فیلم نامه نویس: مارک ویمولر

فیلم بردار: مارک ویمولر

تدوین: مارک ویمولر

صدا: مارک ویمولر، برولو فروب لوت

تهیه کننده: مارک ویمولر

پخش: مارک ویمولر

خلاصه داستان: جوایز: جشنواره آوانکا، برنغال، ۲۰۱۱ - جشنواره فیلم کوتاه گینو، فرانسه ۲۰۱۱، بیست و ششمین جشنواره بین المللی فیلم فرانکوفون - هفدهمین جشنواره بین المللی فیلم سینه آکو - بیست و نهمین جشنواره بین المللی فیلم مستند فلاله ریتنا - پنجاه چهارمین جشنواره بین المللی فیلم مستند و انیمیشن لایونگ

خلاصه داستان: باروسو منطقه جدا شده ای است از پرتغال، جایی که مردم زندگی شان را بکنه ها و فصل های سردی می کنند. آنجا کسی می تواند شاهد شیوه های زندگی اجدادی باشد. زندگی ای که احتمالاً خیلی دو م نخواهد داشت. پدجا پایدار می مانند، مقام ها به عنوان آینده خدمت می کنند، برای اینکه یادگان بیاندازد که چه بودیم، همچنین آنچه شدیم را بازناب می کند.

بیوگرافی: مستند زندگی راهی بس دراز، ۲۰۱۱ - مستند با وجود شب، ۲۰۰۴

"Karim", a Movie on a Tunisian Revolutionary Young Man Battles for His Beliefs

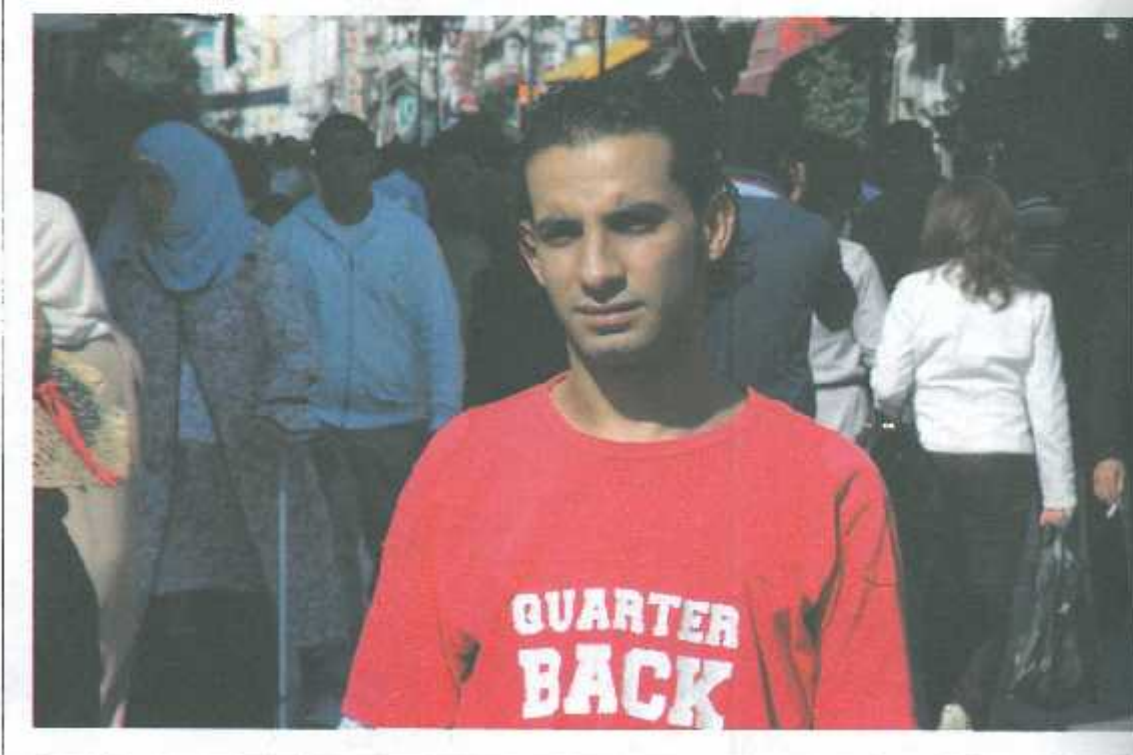
Mohsen Barmahani, Photographer, Documentary Filmmaker and Director of Foreign Documentary in PRESS TV who is in charge of Deputy of Trade and International Affairs in Young Cinema Circle, is present at section of "Islamic Awareness" of 5th Cinema Verite Festival this year by his movie "Karim".

We sat to talk with him and you read the interview as follow:
"Karim" is a documentary about evolutions in the region. What was your own attitude? And which country was in your focus in special?

I see "Karim" as a crisis documentary and the revolution in Tunisia is in focus. Such evolutions are rapidly spreading in the region and the scopes of its subsequent are clearly visible in the Region and Europe. In the Crisis Documentary, the way of dealing with subject matter is different with other documentaries. I did not have any idea to get permission from the Documentary & Experimental Film Center for making the movie. The dear officials in DEFC made special cooperation and aids just less than a week so that I can make the movie.

What is the etymology of "Karim"? What's behind the name of your movie?

"Karim" is a revolutionary

man from Tunisia whom we faced with in a strange condition that nobody expected it when we were going to make the movie. The story narrates his presence before and after the Tunisian Revolutionary and his efforts to change the unveiled photo of his fiancée and issuing her veiled photo in Identification Card.

Why did you present the movie in section of "Islamic Awareness"?

To be honest, I didn't make

the movie for such purpose. The wisely term "Islamic Awareness" was issued by Dear Supreme Leader Imam Khomeini, but partly it is interpreted as a motto, other countries abroad welcomed the term more than Iran, because it was not used as a motto there. I shall say that the character of Karim is not ideal and based on motto. He is a religious young man who practices his religious duties and has his own pros and cons.

Who do you see the achievement of Cinema Verite Festival and its ritual and religious attitudes?

Cinema Verite is the biggest documentary festival in Middle East and even in Asia, but I think ritual and religious goals should be accompanied with free and fluid attitudes. Religion is in association with our culture and we should not try to dissociate them. The Divine, Religious and ritual soul should be floating in the works.

Islamic Awareness, the Basis in Cinema Verite

Due to importance of Islamic Movement by Muslims in Middle East and North of Africa, special section of 5th Cinema Verite Festival is allocated to screening documentaries from Iran and abroad, dealing with subject matters of "Islamic Awareness" and "Totalitarian Conspiracies". According to daily newspaper of the festival, Shafi Agha Mohammadian, Cinema Verite Festival Director describes the prizes going to be awarded in "Islamic Awareness" section as three prizes worth 2500, 1500 and 1000 Euros in titles Selected Movie, Special Jury Prize and The Best Research which would be awarded to the best films chosen by the Jury.

Foreign Guests Attending in three Days

The 5th International Cine Verite Festival opened yesterday in the National and International sections. This year in International section there are 30 foreign guests from Bosnia, France, Tunisia, Lebanon, Azerbaijan, Switzerland, England, Italy, Egypt, Croatia, Turkey... According to daily newspaper of the festival, the foreign guests arrived in Tehran in different days, the last group has already come and settled in Enghelab Hotel. The foreign guests are present in Felestin Cinema during the festival and they are going to participate in two educational workshops on 8th and 10th of November. There are programs arranged for them during their presence in Tehran including visiting Museum of Cinema, Meeting with Iranian filmmakers and other events.

صاحب‌اهلیان: مرکز گسترش سینمایی مستند و آموزش زیر نظر وزارت علوم، مدیریت مسئول: سعید گداز، مدیر: سردیور، مدیر علمی: پروین، مدیر تحریر: علی افشار، مدیر هنری: امیر موسی کاظمی، طراح: وحسن محروقی، معاون تحریر: خدایانه باقری

همکاران تحریر: زهرا ابراهیم‌خانی، احمد، محمد اسماعیلی، زهرا قرینی، علی، سردیور، پویا، شوشی، ناصرپور، ناصبه، کیانی، مریم، حضرت‌نیر، بهروز قرینی، ترگین، محمدی، سجاد، اسلام‌زهیان و سحر اکبری، گفتگوهای ویژه: پروین، پندری، نقد و تحلیل: مجله‌ی نقد باقری

امیرمسئول: علیداد، حسین، نیر، حسین سلطان، محمدی، محمد، گریز و محمد، هاروی، پانی، بخش انگلیسی: خیر، نه‌نیری، وپو، استار: حسنه، مدنی، حروف نگار: نسیم، امیرخسته، عکس: رضا، مسلمان، راسر، فلاخ، عسرا، خطاطی: آناه

پیشنهادهای روز

زمستندسازان قدیمه تایرهای از جلال آل احمد

علاقتمندان به حوزه موسیقی می‌توانند امروز مستند پارسیب (حمید گلجندی) که درباره ساز چنگ ایرانی است، مشاهده کنند. همچنین علاقمندان به مستندهای انیموگرافیک نیز فیلم «نویسنده بودن» (مصطفی آل احمد) که درباره «جلال آل احمد» است را امروز می‌توانند تماشا کنند که هم‌زمان با این فیلمساز و کاتب بزرگشت «مصطفی آل احمد» به دیباچ سینمای مستند بعد از خندین سال دوری از این حوزه یکی از پیشنهادهای تماشاگران فیلم در روز دوم جشنواره سینما حقیقت است.

همچنین مخاطبان پیگیر آثار مستندسازان قدیمی و صاحب‌سنگ نیز امروز دو فیلم البر (منوچهر طیب) و «زمین خانه خورشید (فرهاد وهرام) را می‌توانند تماشا کنند که مسلم است با توجه به شناختی که امروز از این دو مستندساز برجسته به وجود آمده، سالن‌های نمایش این آثار را تقریباً مالواز تماشاگر کند.

پیشنهادهای آخر این فهرست شامل مستندهای محنون (محمدعلی فارسی)، بانوی ایرانی (محمدرضا حمای) و ویکی ایکس (وحید شهبان) است که با توجه به حضور پروفسور «شارل علاری دو فوشه گور» ادیب، شهروز فرانسوی در ایران طی روزهای آتی، نمایش آن را برای کسانی که دوست دارند صحنه‌های بعدی احیاناً با این ادیب فارسی‌دان که از حضرت حافظ شناخت دارد، سه گفت‌وگو بینشوند، جذاب می‌کند.

اتفاق روز

دو مهمان خارجی ویژه، امشب به جشنواره می‌رسند

درج‌میان جشنواره سینما حقیقت صبرتان دو مهمان خارجی ویژه از لبنان و فرانسه خواهند بود.

«جرج شکور» مستندساز مشهور لبنانی و پروفسور «شارل علاری دو فوشه گور» حافظ شناس و متخصص زبان و ادبیات فرانسوی و استاد ممتاز و بازرس دانشگاه پارسیب نورین جدید دو مهمان ویژه پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت هستند که سانسب ۱۷ آبان ماه برای حضور در جشنواره به تهران می‌رسند.

«محمدعلی فارسی» مستندساز، فیلسف با عنوان «مجنون» درباره زندگی و آثار پروفسور دو فوشه گور ساخته که در بخش مسابقه پرشده جشنواره با حضور این ایران‌شناس به نمایش در خواهد آمد.

لازم به توضیح است تا کنون ۹ نفر از مهمانان خارجی جشنواره از کشورهای بوسنی و هرزگوین، ایتالیا، لبنان، مصر، فرانسه و - وارد تهران و در جشنواره تلال مستقر شده‌اند که تا پایان هفته جاری نیز ۲۰ فیلمساز دیگر به جمع شرکت‌کنندگان حاضر در تهران می‌پیوندند.

چهارده روز

منوچهر طیب: ایران‌شناس قهار

دینار با آثار «منوچهر طیب» همیشه دارای نکات و بیژهای برای علاقمندان به سینمای مستند و فیلمسازان جوان بوده است. فیلمسازی که همیشه دغدغه‌های «برانی» بودنش را در قالب سینما تصویر و بی‌حاشیه و دقیق، تاریخ‌سنجی، مستند را برتر کرده است، هر چند که فیلم «سوربان» (۱۳۵۰) تنها اثر داستانی آن به حساب می‌آید.

اوبه عنوان مستندساز، ایران‌شناس قهار است و از جمله افرادی است که به صورت مستمر در پی توسعه و گسترش عملی سینمای مستند در ایران تلاش‌های فراوانی انجام داده است. طیب معتقد است که فرهنگ یک جریان استال است که در آن تماشاگر باید بی‌معا می‌باشد، او می‌گوید سابقه و فرهنگ کهن و گنجد این را به دنیا معرفی کند.

چندسال پیش نیز فیلم «سفر در امتداد سرزمین کهن» (کاوه پیرامی مقدم) درباره او ساخته شد و دمبار با او از طریق مستند «البرز» در روز دوم جشنواره سینما حقیقت، «منوچهر طیب» را به عنوان «چهره روز» معرفی می‌کند.

رسانه روز

سرورین فرهنگه هنری خبرگزاری ایستا

در روزی که رسانه‌های مکتوب به دلیل تعطیلی مناسبتی «عید سعید قربان» منتشر نکردند، سرورین فرهنگی هنری خبرگزاری ایستا، در گزارشی به حاشیه‌های پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما «حقیقت» پرداخت. در این گزارش به خبر انتشار برنامه روزانه تا آخر وقت، عدم انتشار کاتالوگ، جایگزینی برنامه در بخش بین‌الملل و نمایش مستند «قدرت سیاه» به جای فیلم مستند «هریب، اواناما» عدم معرفی داوران به طور رسمی بردخته است.

همچنین، استقبال رسمی مخاطبان با توجه به تعطیلی رسمی عید قربان، خبر برنامه‌های «شب‌های نقد» در روز نخست، خبر انتشار شماره نخست نشریه روزانه و جزئیات برخی مطالب آن و اشاره به حاشیه‌های دیگر جشنواره نظیر غرفه فروش محصولات مرکز گسترش سینما مستند و تجربی در گوشه لابی سینما فلسطین، از دیگر نکات گزارش حاشیه‌ای این خبرگزاری در روز نخست است.

دیالوگ روز

استقبال ۲۰۰ مخاطب از روز نخست جشنواره سینما حقیقت

«حسین خورشیدی» معاون فرهنگی مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی در گفت‌وگو با نشریه روزانه پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت خبر داد: جشنواره در نخستین روز برگزاری، مورد استقبال ۲۰۰ مخاطب در ۶ سالن مختلف قرار گرفته است. بنا به گفته این مقام مسئول، استقبال این تعداد مخاطب با توجه به تعطیلی روز دوشنبه به مناسبت عید قربان، انجام بزرگی فوینال و بارندگی در سطح شهر می‌باشد بوده است. وی در مورد تأخیر در انتشار کاتالوگ جشنواره نیز توضیح داد: کتاب جشنواره به دلیل بروز مشکلات فنی برای روز نخست آماده نشده، اما در روزهای آتی منتشر و در دسترس علاقمندان و هنرمندان قرار خواهد گرفت. سردبیر این دوره از کتاب جشنواره «مسعود نجفی» است.

نقد روز

فیلم‌های «سرزمین خانه خورشید» و «نامه ۶ آبان»

جزئیات دومین برنامه از «شب‌های نقد» با «حسین جشنواره» بین‌المللی سینما حقیقت که به بررسی و نقد تعدادی از فیلم‌های راه‌رفته به بخش مسابقه جشنواره می‌پردازد، اعلام شد.

دومین سانس از برنامه «شب‌های نقد» پنجمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت به نقد و بررسی فیلم‌های «سرزمین خانه خورشید» ساخته فرهاد وهرام و «نامه ۲۶ آبان» ساخته مریم ضعیفی حق شناس اختصاص دارد.

مدیریت «شب‌های نقد» امشب برعهده «محمدعلی فهیم» روزنامه‌نگار و منتقد فیلم است که با حضور منتقد مهمان «چمر آدین» به بررسی و نقد فیلم‌های مورد نظر می‌پردازد. این برنامه سه‌شنبه ۱۷ آبان ماه، ساعت ۲۰ تا ۲۲ در سالن شماره ۲ سینما فلسطین و با حضور سازندگان فیلم‌ها، تماشاگران و عصاب رسانه برگزار می‌شود.